

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

№ 8 (145)

Монгол Улсын Засгийн газрын тогтоол:

- Банкны зээлийн хугацаа хэтэрсэн өрүйг барагдуулах ажлыг эрчимжүүлэх тухай
- Нефтийн бүтээгдэхүүний хангажийг сайжруулах зарим арга хэмжээний тухай
- Мэргэжлийн зэргийн нэмэгдлийг шинэчлэн тогтоох тухай
- Хүнсний хангажийн хэмжээг тогтоох тухай

Улсын Их Хурлын Тамгын газар

Улаанбаатар хот
2000 он

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

Улаанбаатар хот

2000 оны гуравдугаар сарын 3

№8 (145)

Гарчиг

Нэг. МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

98.	Зарим шүүгчийг албан тушаалаас чөлөөлөх тухай	Дугаар 18	162
99.	Зарим шүүхийн шүүгчийг томилох тухай	Дугаар 19	162
100.	Зарим ахмад дайчныг одонгоор шагнах тухай	Дугаар 20	162
101.	Элчин сайдыг чөлөөлөх тухай	Дугаар 21	162
102.	Элчин сайдыг томилох тухай	Дугаар 22	163
103.	Жак Леграныг "Найрамдал" медалиар шагнах тухай	Дугаар 23	163

Хоёр. МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

104.	Банкны зээлийн хугацаа хэтэрсэн ерийг барагдуулах ажлыг эрчимжүүлэх тухай	Дугаар 203	163
105.	Нефтийн бутзэгдэхүүний хангамжийг сайжруулах зарим арга хэмжээний тухай	Дугаар 207	164
106.	Дүрэм батлах тухай	Дугаар 209	164
107.	Журам батлах тухай	Дугаар 211	169
108.	Мэргэжлийн зэргийн нэмэгдлийг шинэчлэн тогтоох тухай	Дугаар 213	170
109.	Хүнсний хангамжийн хэмжээг тогтоох тухай	Дугаар 214	170

Гурав. ЯАМ, АГЕНТЛАГИЙН АКТ

110.	Журам батлах тухай (Сангийн сайд, хууль зүйн сайд, Дэд бүтцийн хөгжлийн сайдын 1999-12-31-ний тушаал)	Дугаар 232/297/351	170
111.	Шалгуур үзүүлэлт батлах тухай (Гэгээрлийн сайдын 1999-12-17-ны тушаал)	Дугаар 275	172
112.	Журам батлах тухай (Дэд бүтцийн хөгжлийн сайдын 1999-11-30-ны тушаал)	Дугаар 313	179
113.	Дэд хөтөлбөр батлах тухай (Цагдаагийн ерөнхий газрын даргын 1999-6-30-ны тушаал)	Дугаар 443	183
114.	Журам батлах тухай (Цагдаагийн ерөнхий газрын даргын 1999-10-12-ны тушаал)	Дугаар 647	185
115.	Журам батлах тухай (Гавлийн ерөнхий газрын даргын 1999-12-22-ны тушаал)	Дугаар 505	186

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

2000 он №8 (145)

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2000 оны 02 дугаар
сарын 04-ний өдөр

Дугаар 18

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын Шүүхийн еренхий зөвлөлийн саналыг үндэслэн Зарлиг болгох нь:

Өөр шүүхэд шилжин ажиллах болсонтой холбогдуулан Оросоогийн Зандрааг Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн шүүхийн шүүгчийн, Базарсурэнгийн Сарантуяа Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн шүүхийн шүүгчийн, Ванчиндоогийн Жавхланг Баянхонгор аймгийн шүүхийн шүүгчийн, Содномтуурэвийн Будыг Сүхбаатар аймгийн шүүхийн шүүгчийн, Цогниамын

Зарим шуугчийг албан тушаалаас чөлөөлөх тухай

Балжиннамыг Увс аймгийн шүүхийн шүүгчийн, Хайдавын Цэсмааг Дорнод аймгийн хэсгийн ардын шүүхийн шүүгчийн, гадаадад аспирантурт суралцах болсонтой нь холбогдуулан Лхайжавын Сарангэрэлгийг Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн шүүхийн шүүгчийн албан тушаалаас тус тус чөлөөлсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н. БАГАБАНДИ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2000 оны 02 дугаар
сарын 04-ний өдөр

Дугаар 19

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын Үндэсэн хуулийн тавин нэгдүгээр зүйлийн 2, Шүүхийн тухай хуулийн б дугаар зүйлийн 2, 4 дэх хэсгийн баримтлан Шүүхийн еренхий зөвлөлийн саналыг үндэслэн Зарлиг болгох нь:

Оросоогийн Зандраа, Базарсурэнгийн Сарантуяа нарыг Нийслэлийн шүүхийн шүүгчийн, Агаавын Сугарсурэнг Дундговь аймаг дахь сум дундын шүүхийн еренхий шүүгчийн, Ванчиндоогийн Жавхланг Нийслэлийн Сүхбаатар

дүүргийн шүүхийн шүүгчийн, Содномтуурэвийн Будыг Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн шүүхийн шүүгчийн, Цогниамын Балжиннамыг Төв аймаг дахь сум дундын 1 дүгээр шүүхийн шүүгчийн, Хайдавын Цэсмааг Дорнод аймаг дахь сум дундын шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд тус тус томилсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н. БАГАБАНДИ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2000 оны 02 дугаар
сарын 04-ний өдөр

Дугаар 20

Улаанбаатар
хот

1939 оны Халх голын байлдаан, 1945 оны чөлөөлөх дайнд биечлэн оролцож, эх орныхоо тусгаар тогтолц, аюулгүй байдлыг хамгаалах уйл хэрэгт оруулсан гавьяаг нь унзаж Нийслэлийн Хан-Уул дүүргийн 6-р хорооны иргэн, ахмад дайчин Ламжавын Лхүнэрэвийг Цэргийн гавьяаны улаан түгийн одонгоор, Говь-Алтай аймгийн

Чандмань сумын иргэн, ахмад дайчин Амаржаргалын Гунгаа, Ишжанцангийн Равдан, Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн 9 дүгээр хорооны иргэн Хоролхуутийн Чойжилсурэн нарыг Цэргийн гавьяаны одонгоор тус тус шагнасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н. БАГАБАНДИ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2000 оны 02 дугаар
сарын 14-ний өдөр

Дугаар 21

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын Үндэсэн Хуулийн гучин гуравдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 5, "Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хууль"-ийн 14 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийг тус тус баримтлан ЗАРЛИГ болгох нь:

Өөр ажилд шилжсэнтэй нь холбогдуулан

Бадам-Очирын Должинцэрэн Монгол Улсаас Бүгд Найрамдах Филиппин Улсад суугаа Онц биеед Бурэн эрхт Элчин сайдын үүрэгт ажлаас чөлөөлсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н. БАГАБАНДИ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2000 оны 02 дугаар
сарын 14-ний өдөр

Дугаар 22

Улаанбаатар
хот

Элчин сайдыг томилох тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн гучин
туравдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 5, "Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуул"-ийн 14 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийг тус тус баримтлан Зарлаг болгох нь:

Монгол Улсаас Бүгд Найрамдах Филиппин Улсад суух Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайдар Агаандоржийн Цолмонг тохoon томилсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н. БАГАБАНДИ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2000 оны 02 дугаар
сарын 18-ны өдөр

Дугаар 23

Улаанбаатар
хот

Жак Леграныг "Найрамдал" медалиар шагнах тухай

Монгол судлалыг хөлжүүлэх, Монгол Улсыг Франц улсад сурталчлан таниулахад оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Бүгд Найрамдах Франц Улсын иргэн, монголч

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н. БАГАБАНДИ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

1999 оны 12 дугаар
сарын 1-ний өдөр

Дугаар 203

Улаанбаатар
хот

Банкны зээлийн хугацаа хэтэрсэн ерийг барагдуулах ажлыг эрчимжүүлэх тухай

Засгийн газрын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн 1, 3 дахь заалтыг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

ажиллагааны хэвийн нехцелийг хангах, техник хангамжийг сайжруулах, боловсон хүчнийг давтан бэлтгэх, нийгмийн асуудлыг нь шийдвэрлэх арга хэмжээнд зарцуулж байхыг Сангийн сайд Я.Очирсүх, Хууль зүйн сайд Д.Ганболд нарт зөвшөөрсүгэй.

3. Банкны зээлийн хугацаа хэтэрсэн ерийг барагдуулах албаны үйл ажиллагаанд үнэлэлт дүгнэлт өгч, цаашид хэрхэн вөрчлөн зохион байгуулах тухай саналаа энэ оны 12 дугаар сарын 15-ны дотор танилцуулахыг Сангийн сайд Я.Очирсүх, Хууль зүйн сайд Д.Ганболд нарт даалгасугай.

2. Монгол банктай зөвшилцөн, арилжааны банктай гэрээ байгуулсны үндсэн дээр банкны зээлийн хугацаа хэтэрсэн ерийг барагдуулах арга хэмжээний хүрээнд төлөгдсөн хөрөнгийн 10 хүртэлх хувийг Монгол банк дахь тусгай дансанд төвлөрүүлж, шүүх, прокурор, цагдаа, шүүхийн шийдвэр биелүүлэх байгууллагын үйл

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД

Р.АМАРЖАРГАЛ

САНГИЙН САЙД БӨГӨӨД ХУУЛЬ ЗҮЙН
САЙДЫН ҮҮРЭГ ГҮЙЦЭТГЭГЧ Я.ОЧИРСҮХ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

1999 оны 12 дугаар
сарын 8-ны өдөр

Дугаар 207

Улаанбаатар
хот

Нефтийн бүтээгдэхүүний хангамжийн
Сайжруулах зарим арга хэмжээний тухай

Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ
нь:

1. Улсын неевцийн нефтийн бүтээгдэхүүнийг татан авах, шинчлэх, хадгалах үйл ажиллагаанд 1991-1998 онд гарсан зардлын санхүүжилтэд зориулж улсын төсвөөс "НИК" хувьцаат компанид олгох ерийг тус компаниас Гваалийн ерөнхий газарт импортын татвар болон тусламжийн санд төвлөрүүлэх төлбөрөөс харилцан сутгалт хийх замаар барагдуулахыг Сангийн сайд Я.Очирсүх, Хөдөө аж ахуй, Үйлдвэрийн сайд Ч.Содномцэрэн нарт даалгасуяй.

2. БНХАУ-ас буцалтгуй тусламжаар нийлүүлэх 25 сая юанийн үнэ бүхий нефтийн бүтээгдэхүүнийг "НИК" хувьцаат компаниар

дамжуулан борлуулж, орлогыг тухайн бараа нийлүүлгэсэнээс хойш гарээний дагуу барын дотор тусгай санд төвлөрүүлэн, Замын-үүд өртөөнд шингэн тулиш шилжүүлэн ачих байгууламж барихад шаардлагадаа монголын талын зардлын санхүүжилтэд зарцуулахыг Сангийн сайд Я.Очирсүх, Хөдөө аж ахуй, Үйлдвэрийн сайд Ч.Содномцэрэн, Дэд бүтцийн хөгжлийн сайд Г.Батхүү нарт зөвшөөрсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД

Р.АМАРЖАРГАЛ

САНГИЙН САЙД

Я.ОЧИРСҮХ

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ,
ҮЙЛДВЭРИЙН САЙД

Ч.СОДНОМЦЭРЭН

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

1999 оны 12 дугаар
сарын 8-ны өдөр

Дугаар 209

Улаанбаатар
хот

Дүрэм батлах тухай

"Талын аюулгүй байдлын тухай" хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 8 дахь хэсэг, 5 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасныг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. "Гал түймэртэй тэмцэх газрын дүрэм"-ийг 1 дүгээр хавсралтын, "Гал түймрийн улсын хяналтын дүрэм"-ийг 2 дугаар хавсралтын ёсоор тус тус баталсугай.

2. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан

"Улсын гол түймрийн хяналтын тухай дурмийг батлах тухай" БНХАУ-ын Сайд нарын Зөвлөлийн 1986 оны 7 дугаар сарын 28-ны өдрийн 257 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД

Р.АМАРЖАРГАЛ

САНГИЙН САЙД БӨГӨӨД ХУУЛЬ ЗҮЙН
САЙДЫН ҮҮРЗГ ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Я.ОЧИРСҮХ

Засгийн газрын 1999 оны 209 дүгээр
тогтооолын 1 дүгээр хавсралт

ГАЛ ТҮЙМЭРТЭЙ ТЭМЦЭХ ГАЗРЫН ДҮРЭМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1. Гал түймэртэй тэмцэх газрын зорилго нь Галын аюулгүй байдлын болон Ой хээрийг түймэрээ хамгаалах тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангуулах, гал түймэртэй тэмцэх улсын нэгдсэн бодлогыг боловсруулж хэрэгжүүлэхэд оршино.

2. Гал түймэртэй тэмцэх газар нь Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг багеед үйл ажиллагаанд Монгол Улсын хууль тогтоомж болон энхүү дүрмийг удирдлага болгоно.

3. Гал түймэртэй тэмцэх газар нь аймаг, нийслэлээр Гал түймэртэй тэмцэх хэлтэс, албыг байгуулж, үйл ажиллагааг нь мэргэжил, агаа зүй, хяналт шалгалт, зохион байгуулалтын нэгдсэн удирдлагаар хангах мэргэжсэн төв байгууллага багеед Хууль зүйн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд ажиллана.

4. Гал түймэртэй тэмцэх газрын удирдлагын орон тоо, албан тушаалын зэрэглэл, цалингийн жишгийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

5. Гал түймэртэй тэмцэх газар нь тогтоосон журмаар уйлдсэн тэмдэг, албан бичгийн хэвлэмэл хуудас хэрэглэнэ.

Хоёр. Гал түймэртэй тэмцэх газрын зохион байгуулалтын бүтэц

6. Гал түймэртэй тэмцэх газар нь захиргаа удирдлагын, гал түймэр унтраах, шинжилгээ судалгааны болон бусад нэгжтэй байна. Гал түймэр унтраах алба нь хот суурин болон ой, хээрийн гэсэн дэд нэгжтэй байж болно.

7. Гал түймэртэй тэмцэх газрын дарга /цаашид газрын дарга/ гэнэ/ нь гал түймрийн улсын хяналтын ерөнхий байцааг байх бөгөөд түүнийг "Галын аюулгүй байдлын тухай" хуулийн 4.6 дахь хэсэгт заасан журмын дагуу томилж, чөлөөлнө.

8. Гал түймэртэй тэмцэх газрын зорилт, чиг үүргийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон асуудлыг шийдвэрлэхэд даргад зөвлөх эрхтэй газрын даргын зөвлөл ажиллана. Зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг газрын даргын тушаалаар батална.

9. Газрын дарга нь аймаг, нийслэлийн хэлтэс, албаны дарыг аймаг, нийслэлийн Засаг даргатай зөвшлилцсений үндсэн дээр, гал түймэртэй тэмцэх байгууллагын бусад офицер, албан хаагчдыг шууд томилж, чөлөөлнө.

10. Газрын дарга хууль тогтоомжид нийцүүлэн эрх хэмжээнийзээ хүрээнд тушаал шийдвэр гаргаж биелэлтийг хангуулна.

Гурав. Гал түймэртэй тэмцэх газрын үүрэг, эрх

11. Гал түймэртэй тэмцэх газар нь дор дурдсан үүрэг гүйцэтгэнэ:

а/Галын аюулгүй байдлын тухай хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх ажлыг улсын хэмжээнд зохион байгуулах;

б/гал түймэртэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар аймаг, нийслэлийн Гал түймэртэй тэмцэх хэлтэс, албадыг мэргэжлийн нэгдсэн удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах, чиглүүлэх;

в/гал түймрийн улсын хяналтыг улсын хэмжээнд нэгтгэн зохион байгуулж биелэлтэд хяналт тавих;

г/гал түймэртэй тэмцэх газар, хэлтэс, албадын хоорондын ажлын уялдааг зохицуулан хэтийн хөгжлийн төлөвийг тодорхойлох, байршилыг холбогдох байгууллага, аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газартай хамтран боловсруулж хэрэгжүүлэх;

д/гал түймэртэй тэмцэх техник, тоног төхөөрөмж, зэвсэглэлмж, салбаг хэрэгслийг гадаад, дотоод зах зээлээс захиалж, хангант хийх;

е/гал түймэртэй тэмцэх байгууллагын бие бүрэлдэхүүний дүрэмт болон хөдөлмөр хамгааллын хувцсаар хангах;

ж/гал түймэртэй тэмцэх байгууллагад ажиллах мэргэжлийн офицер боловсон хүчинийг бэлтгэх, давтан сургах ажлыг зохион байгуулах;

з/гал түймрийн судалгаа, тоо бүртгэлийг хөтөлж гал түймрийн үүсэлт, шалтгаан нөхцөлийг арилахад чиглэсэн цогцолбор арга хэмжээг боловсруулж хэрэгжүүлэх;

и/мэдээллийн хэрэгслийг ашиглаж гал түймрийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх, түүнтэй тэмцэх арга, галын аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээний талаар тайлбарлан таниулж сурталчлах;

к/барилга байгууламжийн хийц, бүтэц, материалын гал тэсвэршилтийг судлах, барилга объектыг ашиглалтад авах зөвлөл, комиссын бүрэлдэхүүнд оролцож бүрэн эрхийнхээ асуудлаар санал дүгнэлт гаргах;

л/гал түймэртэй тэмцэх байгууллагын хэмжээнд улсын төвлөрсөн төсвөөр барих барилга байгууламжийг бариллах, ашиглалтад хүлээн авах;

м/гал түймэртэй тэмцэх байгууллагын ўйл ажиллагатай холбогдуулан байгууллага, иргэдээс гаргасан санал, өргөдөл, гомдлыг зохих журмын дагуу хянан шийдвэрлэх;

н/галын аюулгүйн дүрэм, техникийн норматив, стандартын тесел боловсруулж холбогдох байгууллагатай хамтран батлах, гал түймэртэй тэмцэх талаар мэргэжлийн зөвлөмж, санамж, төвхимол гаргах;

о/галын техник, тоног төхөөрөмжийн засвар үйлчилгээ эрхлэх.

12. Гал түймэртэй тэмцэх газар нь дор дурдсан эрх зээлнэ:

а/гал унтраах анги, салбар, хэсгийг байгуулах, зэрэглэл, орон тоо, нормативыг өөрчлөх, татан буулагч асуудлыг аймаг, нийслэлийн Засаг даргад тавьж шийдвэрлүүлэх;

б/Галын аюулгүй байдлын болон Ой, хээрийг түймрээс хамгаалах тухай хууль тогтоомж, шийдвэрийн биелэлтийг шалгаж илэрсэн зөрчлийг арилгугулах арга хэмжээ авах;

в/байгууллага, аж ахуйн нэгийн албан тушаалтан, иргэдэд галын хэргийн анхан шатны мэдлэг олгох, гол унтраах тоног төхөөрөмж, анхан шатны багаж хэрэгслийг ашиглах талаар мэргэжлийн туслалцаа үзүүлэх, галын аюулаас урьдчилан сэргийлах сургалт, сурталчилгааг хийх;

г/гал түймэртэй тэмцэх асуудлаар олон улсын болон гадаад улсын адил мэргэжлийн байгууллагатай харилцан ажиллах.

13. Гол түймэртэй тэмцэх газар нь гол түймэртэй тэмцэх байгууллагын нийт алба хаагчийн үйл ажиллагаанд дотоодын хяналт тавьж хууль тогтоомж зөрчих явдлаас урьдчилан сэргийлэх, илэрсэн зөрчлийг арилгах арга хэмжээ

авна.

14. Гол түймрийн улсын хяналтын байцаагчийн тавьсан нотломж, шаардлага захирагааны арга хэмжээний талаар гарсан гомдолыг шалгаж шийдвэрлэн.

15. Гол түймэртэй тэмцэх газрын бие бүрэлдэхүүн Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн баталсан цол, ялгах тэмдэг, дүрэмт хувцас хэрэглэн.

16. Энэ дүрмээр зохицуулагдваагүй бусад асуудлыг гол түймэртэй тэмцэх байгууллагын дотоод албаны дүрмээр зохицуулна. Дүрмийт хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишигүүн батална.

Засгийн газрын 1999 оны 209 дүгээр тогтоолын 2 дугаар хавсралт

ГАЛ ТҮЙМРИЙН УЛСЫН ХЯНАЛТЫН ДУРЭМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

тогтоолын хэвлэмэл хуудас хэрэглэнэ.

1. Гол түймрийн улсын хяналтын зорилт нь ой хээрийг болон иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын өмч хөрөнгийг гол түймрийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх, "Галын аюулгүй байдлын" болон "Ой, хээрийг гол түймрээс хамгаалах тухай" хууль, тэдгээрийг үндэслэн эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон галын аюулгүй байдлын талаархи дүрэм, журам, стандарт, бусад техникийн нормативын биелэлтийг хангуулахад оршино.

2. Гол түймрийн улсын хяналтыг гол түймрийн улсын хяналтын байцаагч /цаашид "байцаагч" гэнэ/ хэрэгжүүлнэ.

3. Гол түймрийн улсын хяналтын ерөнхий байцаагч нь ахлах байцаагч, байцаагч нарыг томилж, чөлөөлж, гол түймрийн улсын хяналтын байцаагчийн эрх олгоно.

4. Байцаагч нь үйл ажиллагаандаа Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомж болон энхүү дүрмийг удирдлага болгоно.

5. Байцаагч нь хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын пишүүн загварыг нь баталсан үзмэлэх, хувийн дугаар бүхий тэмдэг, заавал биелүүлэх албан шаардлага, дүгнэлт, гол түймэр гарсан тухай нотломж, тодорхой үйл ажиллагааг түр буюу бүрмөсөн зогсоох тухай

6. Гол түймэртэй тэмцэх газар нь байцаагчдыг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангаж үйл ажиллагаанд нь хяналт тавина.

7. Байцаагч энэ дүрмээр хулээсэн үүргээ биелүүлээгүй болон хууль тогтоомж зөрчсөн бол холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу зохиууллага хулээнэ.

Хоёр. Гол түймрийн улсын хяналт явуулах чиглэл

8. Гол түймрийн улсын хяналтыг гол түймэртэй тэмцэх байгууллага дараахь чиглэлээр хэрэгжүүлнэ:

а/Галын аюулгүй байдлын тухай болон Ой хээрийг түймрээс хамгаалах Тухай хууль, галын аюулгүй байдлын шаардлагыг тодорхойлсон стандарт, дүрэм, журам болон бусад техникийн нормативын хэрэгжилтэд хяналт тавих;

б/гал түймэртэй тэмцэх, галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх талаар зохион хэрэгжүүлэх ажлын хөрөнгө, төсвийн төлөвлөлт, гол түймрийг илрүүлэх, унтраах автомат тоног төхөөрөмж, гол унтраах анхан шатны багаж

зэвсгийн нехөн хангалт, ашиглалт, хадгалалтын байдалд хяналт тавих;

в/хот, суурин газар байгуулах, барилга байгууламж барих, өргөтгөх, засварлах зураг төсөлд галын аюулгүйн техникийн нехцелийн мөрдөлтийг хянах дүгнэлт гаргах болон барилга байгууламж хүлээлцэх комиссын бүрэлдхүүнд оролцох;

г/гал түймрийн аюулгүй байдлын талаар гол түймэртэй тэмцэх байгууллага, эрх бүхий албан тушаалтны хууль тогтоомжид нийцүүлэн гаргасан шийдвэрийг иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын албан тушаалтан хэрхэн биелүүлж байгаа байдалд хяналт тавьж, үнэлгээ өгөх;

д/ой, хээр болон хот суурин газрын объектыг гол түймрийн аюулаас хамгаалах ажлыг зохион байгуулах асуудлыг шийдвэрлэхэд оролцох;

е/гал түймрийн судалгаа, тоо бүртгэлийг хөтөлж, гол түймэр гарч байгаа шалтгаан нехцелийг тогтоох, түүнийг арилгахад чиглэсэн арга хэмжээг боловсруулж хэрэгжүүлэх, хуульд заасан журмын дагуу хэрэг бүртгэлтийн ажиллагаа явуулах;

ж/иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад объектын болон ой хэзэрийн түймэр гарсан үед шуурхай мэдээлэх, унтраах бэлтгэл, гол түймэрээс хүний амь, эд материалы, байгалийн баялагийг аврах, учирч болох хохирлыг багасгахад чиглэсэн арга хэмжээг урьдчилан авсан эсэхэд хяналт шалгалах хийж, хэрэгжилтэд хяналт тавих.

Гурав. Байцаагчийн үүрэг, эрх

9. Байцаагч нь дор дурдсан үүрэг хүлээнэ:

а/энэ дүрмийн 8 дахь хэсэгт заасан чиглэлийг хэрэгжүүлж ажиллах;

б/өмчийн хэлбэр харгалзахгүйгээр байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэдийн орон байрны галын аюулгүйн байдлыг шалган, илрүүлсэн зерчлийг таслан зогсоох, арилгуулах арга хэмжээ авах;

в/хийсэн хяналт-шалгалаат гаргасан дүгнэлт, бичсэн нотломж, танилцуулга, албан шаардлага, тоо баримтын үндэслэл, нотолгооны үнэн зөвийг бүрэн хариуцах.

10. Байцаагч нь дор дурдсан эрх эдэлнэ:

а/хяналт шалгалаат хийх иргэдийн орон сууц болон объектод саадгүй нэвтрэн орох;

б/холбогдох байгууллагатай нь тохиролцсоны үндсэн дээр хот суурин газар, байгууллага, аж ахуйн нэгжийн галын аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээг боловсруулах, галын аюулгүй байдлын техникийн дүгнэлт гаргах зэрэгт улсын хяналтын байгууллагын инженер-техникийн ажилтан, эрдэм шинжилгээ, зураг төслийн байгууллагын мэргэжилтэнг татан оролцуулах;

в/аж ахуйн нэгж, байгууллага, албан тушаалтаас гол түймрийн аюулгүй байдлыг хангахтай холбогдсон баримт бичиг, мэдээ, материалыг шаардан гаргуулж авах;

г/гал түймрийн тухай мэдээлэх, ой хэзэрийн болон объектын гол түймрийг унтраах, хойшлуулшгүй арга хэмжээ авахын тулд өмчийн хэлбэр харгалзахгүйгээр холбооны хэрэгслийг үнэ төлбөргүй, дараалал харгалзахгүй түр ашиглах;

д/гал гарах бодит аюул бүрдсэн, гол гарсан тохиолдолд хүний амь, эд хөрөнгийг авран хамгаалах боломжгүй гэж үзвэл иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын үндсэн хөрөнгө, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл ашиглахыг хэсэгчлэн буюу бүрмэсэн хориглох, тэдгээрээс тодорхой ажил, үйлчилгээ явуулахыг түр буюу бүрмэсэн зогсоох;

е/гал түймэр унтраах зорилгоор ашигладаг усны шугам сүлжээ, худаг, усан санг байнгын ажиллагаатай байлгахыг холбогдох байгууллагаас шаардах;

ж/хот суурин газар, ой хээрт гарсан гал түймрийг унтраах, түүний үр дагаврыг арилгахтай холбогдсон хойшлуулшгүй ажилд дипломат албаны болон тусгай үйлчилгээнийхээс бусад автомашин, механизмын, ердийн тээврийн хэрэгслийг дайчлах;

з/галин аюулгүйн дүрэм заавар зөрчигсөд, гал түймэр тавьсан гэм буруутай этгээдэд хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэх;

и/хянант шалгалтын явцад илэрсэн зөрчил дутагдлыг таслан зогсоо, түүний шалтгаан, нехцелийг арилгах талаар холбогдох байгууллага, аж ахуйн нэгж, албан тушаалтанд шаардлага тавьж, хугацаатай үүрэг даалгавар ёгч, биелэлтийг хангуулах;

к/гал түймрийн хэрэг, зөрчлийг шалгах, галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх үзлэг шалгалтаар явах уед хот сууринийн доторхи нийтийн тээврийн хэрэгслээр үзүүлэлтэй зорчих.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

1999 оны 12 дугаар сарын 8-ны өдөр

Дугаар 211

Улаанбаатар хот

Журам батлах тухай

Цагдаагийн байгууллагын тухай хуулийн 34 дүгээр зүйл, Дотоодын цэргийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 1, Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 2, Шүүхийн шийдвэр биелүүлэх тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 7-д заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1."Цагдаа, шүүхийн шийдвэр биелүүлэх, гал түймрэтийн тэмцэх байгууллагын болон дотоодын цэргийн алба хаагчдад териин тусгай алба хаасан хугацааны нэмэгдэл олгох журам"-ыг хавсралтын ёсоор баталж, 2000 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

2.Хилийн цэрэгт алба хавсан хугацааны нэмэгдэл олгох журмыг боловсруулж 1999 оны 12 дугаар сард багтаан Засгийн газарт оруулж

Дөрөв.Бусад зүйл

11.Байцаагч нь хууль тогтоомж, холбогдох дүрэм, журам зөрчсөн, илэрсэн зөрчлийг арилгуулах талаар шаардлагыг биелүүлээгүй гэм буруутай этгээдэд "Галын аюулгүй байдлын тухай", "Ой хээрийг түймрээс хамгаалах тухай", "Захиргааны хариуцлагын тухай" хууль болон бусад хууль тогтоомжид заасан шийтгэл ногдуулна.

12.Зөрчил гаргасан этгээд түүнд ногдуулсан торгууль, нохон төлбөрийг тогтоосон хугацаанд нь улсын төсвийн орлогод оруулна.

13.Шалгагдсан байгууллага, аж ахуйн нэгж, албан тушаалтан, иргэд хяналт шалгалтын явцад хууль тогтоомж зөрчигдсөн, байцаагчийн гаргасан шийдвэр үндэслэлгүй гэж үзвэл гомдоло хяналт шалгалт хийсэн байгууллагын эрх баригчид, эсвэл Ерөнхий байцаагчийн шийдвэрээр хүлээн авсан өдрөөс хойш 10 хоногт багтаан гаргана. Гомдолын хүлээн авсан байгууллагын эрх баригч түүнийг хүлээн авсан өдрөөс хойш 30 хоногт багтаан хянан шийдвэрлэн. Хэрэв энэ шийдвэрийг эс зөвшөөрөвлөшүүдэд гомдол гаргаж болно.

шийдвэрлүүлэхийг Батлан хамгаалахын сайд Ш.Түүвдэндоржид даалгасурай.

3.Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан "Нийгмийг аюулаас хамгаалах яамны генерал, офицер, улирагчдын цалингийн схем, удаан жилийн нэмэгдлийн тухай" БНМАУ-ын Сайд нарын Зөвлөлийн 1979 оны 6 дугаар сарын 14-ний өдрийн 190 дүгээр тогтоолыг 2000 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс эхлэн хүчингүй болсонд тооцсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД

Р.АМАРЖАРГАЛ

САНГИЙН САЙД БӨГӨӨД ХУУЛЬ ЗҮЙН
САЙДЫН ҮҮРЭГ ГҮЙЦЭТГЭГЧ Я.ОЧИРСҮХ

Засгийн газрын 1999 оны 211 дугаар
тогтооны хувьсгалт

**ЦАГДАА ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР БИЕЛҮҮЛЭХ, ГАЛ
ТҮЙМЭРТЭЙ ТЭМЦЭХ БАЙГУУЛЛАГЫН БОЛОН
ДОТООДЫН ЦЭРГИЙН АЛБА ХААГЧДАД ТӨРИЙН
ТУСГАЙ АЛБА ХААСАН ХУГАЦААНЫ НЭМЭГДЭЛ
ОЛГОХ ЖУРАМ**

1. Цагдаа, шүүхийн шийдвэр биелүүлэх, тусгай алба хаасан хугацааны нэмэгдлийг тухайн гал түймэртэй тэмцэх байгууллагын болон алба хаагчийн албан тушаалын сарын үндсэн дотоодын цэргийн офицер, улирагсадад төрийн цалингаас дор дурдсан хувиар бодож олгоно:

Төрийн алба хаасан хугацаа (жилтээр)	Төрийн алба хаасан хугацааны нэмэгдлийн хэмжээ (хувиар)
5-7	5
8-10	8
11-14	12
15-19	15
20-24	20
25 ба түүнээс дээш	27

2. Төрийн албанд ажилласан хугацааг тогтоох үндсэн баримт нь албан хаагчийн хувийн хэрэг, нийгмийн даатгалын болон хөдөлмөрийн дэвтэр байна.

3. Төрийн тусгай алба хаасан хугацаанд дараах хугацааг оруулан тооцно:

а/терийн тусгай албанд ажилласан;

б/терийн тусгай албанд ажиллах хугацаандав дотоод, гадаадын академи, дээд, тусгай сургууль, мэргэжил дээшшуулэх дамжав, адъюнктур, магистрантур, докторантурт суралцсан;

в/терийн албанд ажиллах хугацаандаа жирэмсний, амаржсаны болон өвчиний учир чөлөөтэй байсан.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

1999 оны 12 дугаар
сарын 15-ны өдөр

Дугаар 213

Улаанбаатар
хот

Мэргэжлийн зэргийн нэмэгдлийг
шинэчлэн тогтоох тухай

Иргэний цэргийн үүргийн болон цэргийн албан хаагчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 7 дахь хэсэгт заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Эзвэсгэгт хүчин, хилийн цэрэг, иргэний хамгаалалтын офицер, ахлагч, гэрээт цэргийн албан хаагчийн цэргийн мэргэжлийн зэргийн нэмэгдлийг үндсэн цалингийн дор дурдсан хувиар тогтоосугай:

а/И зэрэгт 15 хувь;
б/П зэрэгт 10 хувь;
в/Ш зэрэгт 5 хувь.

2. Батлан хамгаалахын сайд
Ш.Түвшэндоржид даалгах нь:

а/офицер, ахлагч, гэрээт цэргийн албан хаагчид мэргэжлийн зэрэг олгох журмыг 2000 оны 1 улиралд багтаан шинэчлэн баталж

мердүүлсүгэй;

б/офицер, ахлагч, гэрээт цэргийн албан хаагчид мэргэжлийн зэргийн нэмэгдэл олгоход шаардагдах зардлыг холбогдох агентлагуудынхаа 2000 оны цалингийн санд багтаан гаргаж, цаашид тэдээрийн жил бүрийн төсөөт тусган санхүүжүүлж байсугай.

3. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан "Батлан хамгаалах хүчийг бэхжүүлэх талаар авах зарим арга хэмжээний тухай" МАХН-ын Төв Хороо, БНМАУ-ын Сайд нарын Зөвлөлийн 1979 оны 5 дугаар сарын 29-ний өдрийн 13 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

**БАТЛАН ХАМГААЛАХЫН
САЙД**

P.АМАРЖАРГАЛ

Ш.ТҮВДЭНДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

1999 оны 12 дугаар
сарын 15-ны өдөр

Дугаар 214

Улаанбаатар
хот

Хүнсний хангамжийн хэмжээг
тогтоох тухай

Хилийн тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт засыг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1."Хилийн суман, харуулд алба хааж байгаа офицер, ахлагч наарт олгох хоногийн хүнсний хангамжийн хэмжээ"-г хавсралтын ёсоор баталсугай.

2.Энэ тогтоолын 1 дүгээр зүйлээр батлагдсан хүнсний хангамжид шаарддагах зардлын 2000 оны эхний хагаст ногдох хэсгийг Хилийн цэргийг удирдах газрын төсөвт багтаан

гаргах арга хэмжээ авахыг Батлан хамгаалахын сайд Ш.Түвшэндоржид, уг зардлын мен оны суулийн хагаст ногдох хэсгийг төвлөрсөн төсвийн зохицуулалтгаар шийдвэрлэж өгөхийг Сангийн сайд Я.Очирсүхэд тус тус даалгасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД

Р.АМАРЖАРГАЛ

БАТЛАН ХАМГААЛАХЫН
САЙД

Ш.ТҮВДЭНДОРЖ

САНГИЙН САЙД

Я.ОЧИРСҮХ

Засгийн газрын 1999 оны 214 дүгээр
тогтоолын хавсралт

ХИЛИЙН СУМАН, ХАРУУЛД АЛБА ХААЖ БАЙГАА ОФИЦЕР, АХЛАГЧ НАРЫН ХОНГОГИЙН ХҮНСНИЙ ХАНГАМЖИЙН ХЭМЖЭЭ

№	Хүнсний бүтээгдэхүүний нэр	Хэмжээ (грамм)
1.	Мах	550
2.	Гурт	550
3.	Цагаан будаа	100
4.	Цоцний тос	40
5.	Элсэн чихэр	60
6.	Гоймон	40

Тайлбар: 1. Энэ хавсралтаар баталсан хүнсний бүтээгдэхүүний алгасч болон орлуулсан хэрэглэхийг хориглоно,

2. Энэ хавсралтад заагдаагүй боловч уг нормд ордог хүнсний бүтээгдэхүүний зохих журмын дагуу тогтоосон илчилтэг нь багтаан орлуулсан хэрэглэж болно.

САНГИЙН САЙД, ХУУЛЬ ЗҮЙН САЙД, ДЭД БУТЦИЙН ХӨГЖЛИЙН САЙДЫН ТУШААЛ

1999 оны 12 дугаар
сарын 31-ний өдөр

Дугаар 232/297/351

Улаанбаатар
хот

Журам батлах тухай

"Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль"-ийн 37 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг, Засгийн газрын 1995 оны 38 дугаар тогтоолыг үндэслэн тушаах нь:

* Төрийн өмчийт болон төрийн өмчийн оролцоотой ак ахуйн нэгжийн хөрөнгийг үнэлэх мэргэжлийн байгууллагыг сонгон шалгаруулах

журам"-ыг хавсралтын ёсоор баталсугай.

САНГИЙН САЙД Я.ОЧИРСҮХ

ХУУЛЬ ЗҮЙН САЙД ДАШ, ГАНБОЛД

ДЭД БУТЦИЙН ХӨГЖЛИЙН САЙД Г. БАТХҮҮ

Сангийн сайд, Хууль зүйн сайд, Дэд бүтцийн хөгжлийн
сайдын 232/297/351 тоот тушаалтын хавсралт

ТӨРИЙН ӨМЧИТ БОЛОН ТӨРИЙН ӨМЧИЙН ОРОЛЦОТОЙ АЖ АХҮЙН НЭГЖИЙН ХӨРӨНГИЙГ ҮНЭЛЭХ МЭРГЭЖЛИЙН БАЙГУУЛЛАГЫГ СОНГОН ШАЛГАРУУЛАХ ЖУРАМ

Нэг. Ерөнхий зүйл

1.1 Хөрөнгийн үнэлгээний зах зээлд шударга өрсөлдөөнийг хөгжүүлэх зарилгоор төрийн өмчт болон төрийн өмчийн оролцоотой аж ахуйн нэгжийн хөрөнгийг үзэлж үнэлгээний мэргэжлийн байгууллагыг сонгон шалгаруулахтай холбогдоон ўйл ажиллагааг энэхүү журмаар зохицуулна.

**Хоёр. Сонгон шалгаруулах ажлын хэсэг,
түүний үрэг, эрх**

2.1 Хөрөнгийн үнэлгээний ажлыг унэн зөв, бодитой, шударга гүйцэтгүүлэх зарчмыг баримтлан үнэлгээний компаниудыг төрийн өмчийн эд хөрөнгийг үнэлж ажилд чөлөөтэй оролцуулах үүднээс тэднийг сонгон шалгаруулах ажлын хэсэгтэй байгуулж, Гүйцэтгэх үнэлгээний эрх бүхий аж ахуйн нэгжийг шалгаруулна.

2.2 Хувьчлагдах төрийн өмчт аж ахуйн нэгжийн хөрөнгийг үзэлж ажлыг гүйцэтгэх үнэлгээний мэргэжлийн байгууллагуудыг сонгон шалгаруулах орон тооны бус ажлын хэсэг /Сангийн сайд, Хууль зүйн сайдын 1999 оны 38/36 тоот тушаалд засан дагуу/ийг 5-7 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулна. Ажлын хэсэг нь нарийн бичгийн даргатай байна.

2.3 Сонгон шалгаруулах ажлын хэсэг нь үнэлгэдэх аж ахуйн нэгж /цаашид захиалагч гэнэ/-ийн техник, эдийн засгийн үзүүлэлтийг судлах, гүйцэтгэгчийг шалгаруулахтай холбогдоон баримт материалыг нэгтгэж нууцах, Гүйцэтгэгч, Захиалагчийн хооронд итгэлцлийг бий болгох ажлыг зохион байгуулна.

2.4 Сонгон шалгаруулах ажлын хэсэг нь шалгарсан Гүйцэтгэгчийн ажлын явц, гэрээгээр хүлээсэн үүргийн биелэлтийг хянааж талуудад албан шаардлага тавих, хэрэгжилтийн талаар дүнгэлт гаргах эрхтэй.

2.5 Сонгон шалгаруулах ажлын хэсэг нь сонгон шалгаруулахтай холбоотой асуудлаар гүйцэтгэх болон түүний эрх ашигийг төвлөрүүлж байгаа аливаа байгууллага, хумүүсийн нөлөөнд автахгүйзэр ажлаа ил тод явуулж, үр дүнг хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийр сурталчилна.

2.6 Барилга байгууламж, тоног төхөөрөмжийг иж бүрэн буюу хэсэгчилсэн байдааар нь үнэлж сонгон шалгаруулалт хийж болно.

**Гурав. Гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах
журам**

3.1 Сонгон шалгаруулалтад хамрагдах мэргэжлийн үнэлгээний байгууллагыг

шалгаруулахдаа Засгийн газрын 1995 оны 38 дугаар тогтоолоор баталсан төсөл шалгаруулах журамыг мөрдлөг болгоно.

3.2 Сонгон шалгаруулалтын зарыг хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслийр мэдээлэх бөгөөд сонгон шалгаруулалтад оролцох үнэлгээний мэргэжлийн байгууллага хүснэгт, шаардлагдах мэдээллийг сонгон шалгаруулах ажлын хэсэгт заасан хугацаанд ирүүлнэ.

3.3 Сонгон шалгаруулалтад оролцох байгууллага сонгон шалгаруулах ажлын хэсэгээс тэмдэгт дарж баталгаажуулсан тусгай маягаар доорх баримтыг бурдүүлж нууцлан ирүүлнэ. Үүнд:

- сонгон шалгаруулалтад оролцох хүснэгт
- байгууллагын тухай товч танилцуулга
- сүүлийн 3 жилийн үнэлгээний хийсэн томоохон /Зхүртэл/ аж ахуйн нэгжийн жагсаалт
- сонгон шалгаруулалтад зарлагдан үнэлгэдэх хөрөнгөтэй ижил төстэй ажил гүйцэтгэсэн тухай мэдээлэл
- үнэлгээний ажилд оролцох үнэлгээний судалгаа /анкет/

- үнэлгээний ажлыг гүйцэтгэх, зохион байгуулах аргачилал болон гүйцэтгэх хугацаа, ажлын хөлсийг тусгасан санал, гэрээний төсөл

- хураамж төлсөн тухай төлбөрийн даалгаврын хуула.

3.4 Шалгаруулалтын материал нь уг үсэг, тоо, шифрийн зөрүүгүй, үнэн зөв, цэвэр нямбай, засварын хийгдсэн байвал зохион. Сонгон шалгаруулах ажлын хэсгийн олгосон маягыг хуулах, олшуулахыг хориглоно.

3.5 Үнэлгэдэх хөрөнгийн онцлогоос харгалзан сонгон шалгаруулалтыг нэг ба хоёр үе шатттайгаар явуулж болно.

3.6 Энэ журмын 3.3 -т дурдсан баримт, материалаудыг Сонгон шалгаруулах ажлын хэсэг хулзэн авч 3-аас доoshgийг гишүүнийг байцуулан задалж, ирүүлсэн баримт бичгийн их бурдэлтийг шалгах, ажлын хэсгийн нарийн бичгийн дарга хулзэн авч битүүмжлэн шалгаруулалтын шатанд шилжүүлнэ. Материалаа дутуу бурдүүлсэн байгууллагыг сонгон шалгаруулалтад оруулахгүй.

3.7 Нэг үе шаттай сонгон шалгаруулалтад иж бурддлийг шалгаж, бэлэн болсон материалыг Гүйцэтгэгчийн давшүүлсэн үнэ, гүйцэтгэх хугацааны санал, ажлын чанарын болон болзошгийн тохиолдолд үүсэх хариуцлагын талаар холбогдох байгууллагаас гаргасан баталгаа, тодорхойлолтын хамт нэг мөр авч үзэж шалгаруулалт явуулна.

3.8 Хоёр үе шаттай сонгон шалгаруулалтын анхан шатны шалгаруулалтаас дараагийн үе шатанд шалгарсан тухай гүйцэтгэх нарт сонгон шалгаруулах комиссоос мэдэгдэл егч тэдний дэвшүүлсэн санал, баталгаа, тодорхойлолтой нарийчилан танилцсаны үндсэн дээр тодотгох, шинчлэх боломжоор хангана. Тогтоосон хугацаанд тодотгох шинчилсэн санал, баталгааг нууцлан битүүмжилж сонгон шалгаруулах комисс хүлээн авч шалгаруулна.

3.9 Сонгон шалгаруулах ажлын хэсэг ирүүлсэн баримт, саналыг нарийчилан судалж, Гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах ажлыг гишүүдийн 80-ас доошгүй хувийн бүрэлдэхүүнтэйгээр, саналыг нууцаар хураан, олонхиин саналаар гүйцэтгэгчийг шалгаруулж, шийдвэр гаргана. Сонгон шалгаруулалтын шийдвэрт ажлын хэсгийн дарга, нарийн бичгийн дарга гарын үсэг зурж, Сангиин яамны тэмдэг дарж баталгаажуулна.

3.10 Гүйцэтгэгч нь Сонгон шалгаруулах ажлын хэсгийн шийдвэр гарсанас хойш 10 хоногт багтаан Захиалачтай ажил гүйцэтгэх Гэрээ Иргэний хуульд заасны дагуу байгуулж, хувийг ажлын хэсэгт ирүүлнэ. Гэрээний амлалт, үүргээ билэгдээгүй нөхцөлүүсүүс бүх хохирол, нэмэлт зардлыг Захиалагч, Гүйцэтгэгчийн аль буруутай тал нь бүрэн хариуцна. Энэ талаар үүссэн маргааныг шүүхэд тавьж шийдвэрлүүлнэ. Нийдвартай болохоо үйл ажиллагаагаараа харуулсан Гүйцэтгэгчийг цаашид тодорхой хугацаагаар сонгон шалгаруулалтад оролцуулахгүй болсон тухай Сонгон шалгаруулах ажлын хэсэг нийтэд мэдээлнэ.

3.11 Сонгон шалгаруулалтад ирүүлсэн баримт бичгийг буцааж олгохгүй.

3.12 Сонгон шалгаруулалтын бичиг баримт, холбогдо бусад материалыг Ажлын хэсгийн нарийн бичгийн дарга хариуцан уг ажлыг бүрэн гүйцэтгэж дууссанаас хойш 3 жилийн хугацаагаар архивлах хадгалана.

Дөрөв. Сонгон шалгаруулалтын ажил үйлчилгээний үнэлгээ

4.1 Сонгон шалгаруулалтад оролцогчид нь тодорхой хураамж төлөх хэлбэрээр баталгаажуулант хийна. Үнэлгэдэх хөрөнгийн онцлогос хамаарах баталгаажуулалтын хураамж /Захиалагч, Гүйцэтгэгчээс төлөх/-ийн жишигийг Сангиин сайдын тушаалаар тогтооно.

4.2 Сонгон шалгаруулах ажил үйлчилгээнд зориулан Гүйцэтгэгчээс төлсэн хураамжийг тусгай дансанд төвлөрүүлж, ажлын хасгийн даргын баталсан төсвийн дагуун зарцуулна.

4.3 Үнэлгээний хөлсийг хэрхэн тооочоо талаар Гүйцэтгэгч, Захиалагчтай тохиолцож санал болгосон үнэлгээний хөлсийг ажлын хэсгийн шийдвэрээр батална.

Тав. Сонгон шалгаруулах үйл ажиллагаанд мөрдлөг болгох зүйл

5.1 Гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулахад ажлын хэсгийн даргын шийдвэрээр холбогдох мэргэжлийн хүмүүсийг татан оролцуулж, экспертиз, дүгнэлт гаргуйж болно.

5.2 Ажлын хэсгийн гишүүд нь улс орны аюулгүй байлыг хангах, үнэлгээний ажлыг үзнэ зөв гүйцэтгээд онцгой анхаарахаа бөгөөд танил тал харах, асуудалд бреесгел хандах, гадны аливаа нелөөнд автахгүй байна.

Гишүүн нь сонгон шалгаруулалтад оролцогч байгууллагын нууц задруулсан болон хууль бус гажуудал гаргасан тохиолдолд сонгон шалгаруулах ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнээс хасах арга хэмжээг эрх олгосон байгууллага авна. Шаардлагатай гэж үзвэл хуулийн байгууллагад шилжүүлнэ.

5.3 Ажлын хэсгийн даргын шийдвэрээр гишүүдэд урамшуулалт, гэрээгээр ажиллагадад хөлс тогтоож олгоно. Энэ хөлсний хэмжээ, хязгаарыг Сангиин сайдын тушаалаар тогтооно.

5.4 Сонгон шалгаруулах ажлын хэсгийн хураалт өрсөдгөй болон хөндлөнгийн сонирхогч этгээд шаардлагатай тохиолдолд ажиглагчаар оролцож болно.

МОНГОЛ УЛСЫН ГЭГЭРЛИЙН САЙДЫН ТУШААЛ

1999 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдөр

Дугаар 275

Улаанбаатар хот

Шалгуур үзүүлэлт батлах тухай

Эрдэм шинжилгээний болон дээд боловсролын байгууллагын үйл ажиллагааг үнэлж зорилгоор ТУШААХ нь:

1. Эрдэм шинжилгээний болон Дээд боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргыны төв байгууллагас тухайн байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ хийх, үнэлгээ өгөх шалгуур үзүүлэлтийг хавсралтын ёсоор шинчлэн баталсугай.

2. Эрдэм шинжилгээний болон Дээд

боловсролын байгууллагудын үйл ажиллагаанд жил бүрийн эцэст үнэлгээ өгч Гэгээрлийн сайдын зөвлөлийн хуралд танилцуулж байхыг Мэдээлэл, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний газар (Л. Баттулга)-т даалгасугай.

3. Энэ тушаал гарсантай холбогдуулан "Шалгуур үзүүлэлт батлах тухай" Гэгээрлийн сайдын 1998 оны 256-р тушаалыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

САЙД

А. БАТТӨР

**ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ БОЛОН ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГЫН ХИЙГИЙН
АЖИЛЛАГАНД ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ ХИЙХ, ҮНЭГГЭЭ ӨГӨХ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД**

Эрдэм шинжилгээний болон дээд боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захирагааны төв байгууллагас эрдэм шинжилгээний болон дээд боловсролын байгууллагын хийгийн хяналт шинжилгээ хийх, үнэлгээ өгөхдөө энхийл шалгүүр үзүүлэлт, дүгнэх аргачлалт баримтална.

1. ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГЫН ХИЙГИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЗҮҮЛЭЛТ

#	Үзүүлэлт	Дүгнэх аргачлал	Тайлбар
1	Доктор, профессорын зэрэг цолтой багшийн тоо нарийн эзэх хувийн индекс	$W = \frac{P_1}{M_1}$	Доктор, профессор зэрэг, цолтой давхар авсан хувийн нэг тэж тооцноно.
2	Бутээлийн индекс	$B = \frac{Z_b}{M_1}$	Эрдэм шинжилгээний бүтээл, өгүүлэлийн тоог застгийн газрын 1998 оны 14-д тогтоолоор баталсан "Шинжлэх ухаан", технологийн төсөл хэрэгжүүлэх журам"-ын 8-д зааснаар болон зөвхөн

			өөрийн судалгаа, үр дунд үндэснэн барихыаар нотолж, тухайн мэргэжлийн салбарт шинэ мэдлэг бий болгосон бүтээлийг тооцно.
3	Нийт багшийн дотор үндсэн багшийн зэлэх хувийн индекс	$N_1 = \frac{M_1}{M}$	M_1 -үндсэн багшийн тоо M -аажиллавал зохих багшийн тоо $N_1^{\text{max}} \leq 1$
4	Төгсгөчдийн ажил эрхэлтийн хувийн индекс	$N_2 = \frac{R_1}{R}$	R_1 -төгсөөд б сарни дотор ажилтай болсон төгсгөчдийн тоо R -тухайн жилд төгссөн оруулна тоо
5	Сургалтын төлбөрийн өсөлт, бууралтын индекс	$K_3 = \frac{S_1}{S} U_1$	S_1 -өмнөх жилийн сургалтын төлбөр S -тухайн жилийн сургалтын төлбөр U_1 -инфляцийн өөрчлөлтийн коэффициент

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

2000 он №8 (145)

6	Цалингийн зардал дахь Багш нарын цалингийн эзлэх хувийн индекс	$K_4 = \frac{Z_I}{Z}$	Z_I -Багш нарын цалингийн нийлбэр Z-нийт ажиллагсадын цалин
7	Ургтал зардалдаа оюутны төлбөрөөс бусад застийн газрын бус санхүүжилтийн эзлэх хувийн индекс	$K_2 = \frac{S_{M2}}{S_G}$	S_o -ургтал зардын хэмжээ S_{M2} -Оруутны төлбөрөөс бусад застийн газрын бус санхүүжилт $K_2^{\text{max}} = 1$
8	Сургалттай холбоотой зардлын индекс	$K_1 = \frac{B_1}{C}$	B_1 -сургалттай холбогдох зардал C-нийт зардал
9	Оюутны байрны хангамжийн индекс	$F_2 = \frac{A_3}{A_4}; A_1 < A_4$ $A_3 \geq A_4 \rightarrow F_2 = 1$	Гэтээрийн сайны 1999 оны 107-р тушаалаар баталсан "Их сургууль, коллежийн төсөв зохиох, сургалтын төлбөрийт тодорхойлох Улгэрчилсэн аргачлал"-д заасан холбогдох зардлын төрлөөр тоодох. $F_2^{\text{max}} \leq 1$ /өөр сургуулиас байранд сууж буй оюутны тоог оруулна./

		$D_1 - \text{нэг оюутанд}$ ногдох мэргэжлийн төо	
10	Ном сурах бичгийн хангамжийн индекс	$T_1 = \frac{D_1}{D}$	$D - \text{нэг оюутанд}$ ногдох мэргэжлийн ном, сурах бичгийн норматив төо
		$A_1 - \text{өдрийн ангийн}$ нэг оюутанд ногдох ашигтай талбайн хэмжээ. /м ² /	$A_1 > A_2$ Уед $F_1^{\text{нис}} = 1$ гэж төоцно
11	Сургалтын зориулалттай талбайн ашиглалтын индекс	$F_1 = \left[\frac{A_1}{A_2} : A_1 \leq A_2 \right]$	ногдох норматив талбайн хэмжээ. /м ² /

Үзүүлээний оюу

1. Дээр болонройн байгууллагад тухайн жил залшулсан зорил болон улс ажиллагчидхаа зорилтуудыг хэрэгжүүлэх тайлар лисан агаа хэмжээ гарсан үр дүн, үзүүлэг тайландаа тодорхой бичж, тооцоо судалгааг хавсартан жишиг бурийн 1 дүгээр сарын 15-ны дотор Гээцэдлийн заманд ирүүлээ.

2. Дээр болонройн байгууллагудын тайлан болон бусад материалыд үзүүлж шалуур үзүүлж, ариасал, дараах томъёог ашигтай үйл ажиллагаачын хийнхэндээ хийж, үзүүлжээ оюу.
 $G = 20(N_1 + N_2 + W + T_1 + B) + 10(F_1 + F_2) + 5(K_1 + K_2 + K_3 + K_4)$
 Оюу үзүүлэх:
 $G > 90$ бол хангалттай сабин
 $65 < G \leq 90$ бол сайн
 $50 < G \leq 65$ бол дунд зорог
 $G \leq 50$ бол хангалтгүй

3. Шаршалтагай тохиолдоц дээр болонройн асуудал эрхслэлийн захиргалын төв байгууллагаас тайландаа чинилсэн зүйтгэж газар дээрши, танилсаны дараа үзүүлэж оюу.

Документы, подтверждающие право собственности на земельные участки, должны быть предоставлены в органы местного самоуправления не позднее 15 марта 2010 года.

№	Үзүүлэлт	Дүгнэх аргачал
1.	Эрдэм шинжилгээний эхийн хувьн индекс	$W_1 = \frac{M_1}{M_2}$ M_1 - Эрдэм шинжилгээний эхийн тоо M_2 - нийт ажлыгчдын тоо
2.	Эрдэмийн зорь, чөлтөй эхийн хувьн жинийн индекс	$W_2 = \frac{D+P}{M_1}$ D - доктор, дэй докторын тоо P - профессор, дэй профессорын тоо M_1 - Эрдэм шинжилгээний эхийн тоо
3.	Магистр, докторант улсындах бүй эрдэм шинжилгээний эхийн хувьн жинийн индекс	$W_3 = \frac{Z_M}{M_1}$ Z_M - магистр, докторант улсындах бүй эрдэм шинжилгээний эхийн тоо M_1 - нийт эрдэм шинжилгээний эхийн тоо
4	Дэд болгарийн байгууллагад бай- шингэж байгаа эндэм шинжилгээний ажлыгч-ны хувьн жинийн индекс	$W_4 = \frac{Z_B}{M_1}$ Z_B - байгууллагад байгаа эндэм шинжилгээний эхийн тоо M_1 - нийт эрдэм шинжилгээний эхийн тоо
5	Цагланын индекс	$Z_1 = \frac{Z_2}{Z}$ Z_1 - нийт цаглин Z_2 - нийт зэрэлдэл
6	Эрдэм шинжилгээний эхийн, ИТ-ны цагланын индекс	$Z_1 = \frac{Z_T}{Z_2}$ Z_1 - Эрдэм шинжилгээний эхийн, инженер техникийн эхийн цагланын нийнгэрд Z_2 - нийт ажлыгчдын цагланын нийнгэрд
7	Эрдэм шинжилгээний ажлыгч-ны цагланын индекс	$Z_3 = \frac{Z_{SC}}{Z_s}$ Z_{SC} - Эрдэм шинжилгээний эхийн дүчэж цаглан Z_s - нийт эрдэм шинжилгээний байгуул-лапын дүчэж цаглан Z_s - Эрдэм шинжилгээний эхийн дүчэж цаглан
8	Эрдэм шинжилгээний эхийн зэрэлдэн индекс	$Z_4 = \frac{Z_{SC}}{Z}$ Z - нийт эрдэм шинжилгээний эхийн дүчэж цаглан
9	Хөдөөн оруулалтын хөвгүүтийн индекс	$I_1 = \frac{I_s}{\alpha \cdot I_{ref}}$ I_s - тусгай жинийн нийтийн коэффициент α - тусгай жинийн нийтийн коэффициент I_{ref} - нийт эрдэм шинжилгээний эхийн дүчэж цаглан

10	Орлогын индекс	$I_2 = \frac{I_1}{Z}$	I_1 - тухайн жилийн нийт орлого Z - нийт зорьдал
11	Мэдээлэл хангамжийн воситийн индекс:	$I_3 = \frac{I_S}{\alpha \cdot I_{so}}$	I_3 - тухайн жилд мэдээлэл авах зардал α - тухайн жилийн инфляцийн коэффициент
12	Лабораторийн тоног хангамжийн индекс	$T = \frac{\sum_{i=1}^n T_i}{N_0}$	I_{so} - ондох жилд мэдээлэл авахад зорьдал I - ашиглалтадаи бойга техник хэрэгслэ, тоног төхөөрөмжийн хан-тамжийн коэффициент (0-зс 1 хүртэх T_i - i -дугаар тоног төхөөрөмжийн тоо шарандлагадаах тоног төхөөрөмжийн тоо N_0 - шарандлагадаах тоног төхөөрөмжийн тоо)
13	Шинэлэх ухаан, технологийн тохиолдлын индекс	$K = \frac{P_1}{M_1}$	P_1 - хэрэгжээний байгаа до тоод, газадын төслийн нийт тоо M_1 - Эрдэм шинэчлэгээний ажлын тоо
14	Үр дүнгийн индекс	$B = \frac{N_1}{M_1}$	N_1 - тухайн жилд гарсан үр дүнгийн тоо M_1 - нийт эрдэм шинэчлэгээний ажлын тоо
15	Нийтийн үр дүнгийн эшгийн индекс	$R = \frac{R_s}{R_t}$	R_s - тухайн жилд нийтийн үр дүнээс олсон нийт орлого R_t - үр дүнүүкүүрүүдээд гарсан нийт зорьдал

YHULL39 orx

1. Эрдэм шинжилгээнэйн багцшалтнууд, тудалгаа болон эдгэр УЧАУЛГАТДИН ИНДЕЙСИЙН АРЧАГЧААНЫ ДАУУ ТӨРӨЛХ ДЭОЧИН

Эрдэм шинжилгээний вийнхүүгийн ашиглагчадан нь Улаанбаатарын УИХ-ийн член юм.

— 55 —

тайланы бичигдсэн зүйлтэй

Gut Xanthanum 50

3. Шидэрэгтай токхонд тогтолцох удааны танилцах уншсаны оно.

Тэглийн ур дунгийн түсвэр гаргаж нийтбэрчилж, эхийн хувьд интервалд угтаа авна. Зарум индексийг тооцолоход уга нь 1-зэс их гарваан түүний максимум утагдаж, эхийн хувьд -д заасан 0-аас 1-хувьд интервалд угтаа авна.

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

2000 он №8 (145)

МОНГОЛ УЛСЫН ДЭД БҮТЦИЙН ХӨГЖЛИЙН САЙДЫН ТУШААЛ

1999 оны 11 дүгээр
сарын 30-ны өдөр

Дугаар 313

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын Засгийн газрын 1999 оны 100 дугаар тогтоолын 2-р заалт, "Барилга байгууламжийн ашиглалтын дүрэм"-ийн 9-р заалтуудыг үндэслэж ТУШААХ нь:

1. "Үл хөдлөх хөрөнгө үнэлэхэд зориулж барилга байгууламжийн чанарт техникийн дүгнэлт

егех журам"-ыг хавсралтын ёсоор баталсугай.

2. Энэхүү журмын дагуу техникийн дүгнэлт гаргах, түүний биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Дэд бүтцийн улсын хяналтын албаны дарга /н. Лхагваа-/д даалгасугай.

САЙД

Г.БАТХҮҮ

Дэд бүтцийн хөгжлийн сайдны 313 тоот тушаалын хавсралт

ҮЛ ХӨДЛӨХ ХӨРӨНГӨ ҮНЭЛЭХЭД ЗОРИУЛЖ БАЙГУУЛАМЖИЙН ЧАНАРТ ТЕХНИКИЙН ДҮГНЭЛТ ӨГӨХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үзүүлэлт

1. Үл хөдлөх хөрөнгө үнэлэхэд зориулж барилга байгууламжийн чанарт техникийн дүгнэлт егех, түүний гүйцэтгэх эрх олгох, тэдээрт хяналт тавихтай холбоотой уйл ажиллагааг зохицуулаж энэхүү журмыг баримтлана.

2. Техникийн дүгнэлт гаргач нь монгол улсад мөрдөгдөж буй хууль тогтоомж, барилгын норм ба дүрэм, заавар зөвлөмж, стандартуудыг үндэслэн гүйцэтгэнэ.

Хоёр. Эрх олгох

1. Үл хөдлөх хөрөнгө үнэлэхэд зориулж барилга байгууламжийн чанарт техникийн дүгнэлт егех эрхийг баригын байгууллагад 10 жил, үүнээс зураг төслийн байгууллагад 5-аас доошгүй жил ажилласан тухайн мэргэжлээр зөвлөх, тэргүүлэх зэрэгтэй, барилга, цахилгаан, халаалт салхивч, цэвэр бохир ус, механизмийн мэргэжилтэй инженер /цаашид гүйцэтгэг-/т олгоно.

2. Техникийн дүгнэлт гаргах эрх авахыг хүссэн гүйцэтгэгч өргөдөл, мэргэжлийн болон зэрэг дэвийн дипломын хуулбарыг нотаритаар батлуулан Дэд бүтцийн улсын Хяналтын албандаа ируулна.

3. Дэд бүтцийн Улсын хяналтын алба ируулсан материалтай танилцаж, дүгнэлт егех эрхийг жилд 1 удаа олгоно.

4. Гүйцэтгэгч техникийн дүгнэлтээ бусдын нөхөнөлд автахгүй унэн зөв гаргана.

Гурав. Техникийн дүгнэлт гаргах

1. Гүйцэтгэгч нь барилга байгууламжийн төлөв байдал, холбогдох баримт бичгийг судалсны үндсэн дээр Барилга байгууламжийн ашиглалтын дүрэм, барилгын салбарт мөрдөгдөж

буй хууль, барилгын норм ба дүрэм, стандарт, заавар зөвлөмжийг уялдуулан энэ журмын 1 дүгээр хавсралтын дагуу техникийн дүгнэлт егч, үл хөдлөх хөрөнгийн үнэлгээнд тусгах итгэлцүүрийг тогтооно.

2. Гүйцэтгэгч барилга байгууламжтай танилцсаны дараа техникийн дүгнэлтийг гаргах гэрээнд заасан хугацаанд захиалагчид гаргаж вене.

3. Гүйцэтгэгч техникийн дүгнэлтийг гэрээнд заасан хугацаанд захиалагчид гаргаж вене.

4. Дүгнэлт гаргах үнэ хөлсийг Дэд Бүтцийн Улсын Хяналтын албанаас баталсан журмын дагуу тодорхойлж гэрээнд тусгана.

5. Техникийн дүгнэлтийг 4хувь үйлдэж, Дэд, Бүтцийн Улсын Хяналтын Алба, аймаг нийслэлийн барилгын техникийн улсын байцаагчид тус бүр 1 хувийг егч хянуулан бүртгүүлнэ.

6. Техникийн дүгнэлтийг бүртгүүлсний дараа үл хөдлөх хөрөнгийн үнэлгээний байгууллагад егч барилга байгууламжийн үнэлгээ хийлгүүлнэ.

7. Барилга байгууламжийн чанарт байдлыг тодорхойлж байгаа гүйцэтгэгч нь энэ журмын 1-р хавсралтын дагуу дүгнэлт егч, гарын үсэг зуран, тэмдэг дарж баталгаажуулна.

Дөрөв. Дүгнэлт гаргагчдын ажилд хяналт тавих

1. Дэд Бүтцийн улсын хяналтын алба барилга байгууламжийн чанарт гаргасан техникийн дүгнэлтэд хяналт тавьж, гарсан маргааныг хянан шийдвэрлэнэ.

2. Дэд Бүтцийн Улсын Хяналтын

Албанаас шаардлага хангахгүй техникийн дүгнэлт гаргасан гүйцэтгэчийг, ўйл ажиллагаа явуулах эрхийг нь хүчингүй болгож хариуцлага тооцно.

3. Дүгнэлтийг хянаж үзээд шаардлага хангасан тохиолдолд бүртгэж, үнэлгээ хийлгэх зөвшөөрөл олгоно.

4. Орон нутгийн барилгын техникийн хяналтын байцаагчид нь бүртгэсэн жагсаалт болон техникийн дүгнэлтийг улирал Бүр Дэд Бүтцийн Улсын Хяналтын албанад ирүүлж байна.

5. Үл хедлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн асуудал болон барилгын техникийн хяналтын асуудал хариуцсан Засгийн газрын агентлагууд хамтран байгуулсан зөвлөл нь барилга байгууламжийн чанараыг тодорхойлох техникийн дүгнэлт үл хедлөх хөрөнгийн үнэлгээг хянаж зөвшөөрнө.

6. Энэ зөвшөөрлийг үндэслэн үл хедлөх хөрөнгийн бүртгэлийн газар барилга байгууламжийг улсын бүртгэлд бүртгэж, гарчилгээ олгох асуудлыг шийдвэрлэнэ.

Журтын 1-р хавсралт

БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛД ЧАНАРЫН ҮНЭЛЭЛТ ӨГСӨН ТЕХНИКИЙН ДҮГНЭЛТ

Бүртгэлийн дутаар ...

(судалгаа хийсэн объектын нэр)

(судалгаа дүтийлт боловсруулсан байгууллага)

Дүтийлт хийсэн (гарын үсэг)

/ /

Агуулга

1. Дүтийлт тайллан	ш хуудас
2. Хавсралт	ш хуудас
3. Зураг	ш хуудас

БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛД ЧАНАРЫН ҮНЭЛЭЛТ ӨГСӨН ТЕХНИКИЙН ДУГНЭЛТ

1. Ерөнхий өгөгдэл	3.3 Хана, хамар хана
1.1. Барилгын нэр хүчин чадал	3.4 Хучилт, төмөр бетон бүс
1.2. Байршил /хот, аймаг, сум, дүүрэг, хороо, гудамж, номер, дугаар/	3.5 Ялуу, ханын арматурлалт
1.3 Өмчлөгч байгууллага	3.6 шат
1.4 Зураг төслийг боловсруулсан байгууллага, зохиогч	3.7 Дээвэр
1.5 Зураг төсөл боловсруулсан он, сар едер шифр	3.8 Ялуу, ханын арматурлалт
1.6 Барилгын талбайн инженер геологийн нехцэл, буурь хөрсний нэр төрөл хөрсний усны төвшин	3.9 Бусад
1.7 Барилгыг тооцсон газар хедлэлтийн балл	4. Тоосгон барилгын нэмэлт үзүүлэлт
1.8 Барилга баригдаж эхэлсэн он сар, едер	4.1 Тоосгоны марк, зуурмагийн марк
1.9 Барилга баригдаж дууссан он сар, едер	4.2 Тоосгон өргийн барьцаалдалтын эсэргүүцэл
1.10 Барилгын гүйцэтгэгч байгууллагын нэр	4.3 Өргийн газар хедлэлтийг эсэргүүцэх чадварын категори
1.11 Барилгын ашиглалтын технологийн горим байдал	4.4 Барилгын ханын уулзварын арматурчалт
2. Барилгын үндсэн үзүүлэлт	4.5 Дер ханын босоо арматурчлал
2.1 Барилгын төрөл	5. Барилгын хийц бүтээцэд хийсэн судалгаа туршилтын үр дүн
2.2 Давхрын өндөр, тоо	Шаардлагатай тохиолдолд барилгын хийц бүтээцэд нарийвчилсан судалгаа хийнэ.
2.3 Барилгын хэмжээ: Барилгын урт, өргөн, өндөр м	6. Барилгад хийсэн инженерийн тооцоо Гэмтсэн барилгын бүтээц, тэдгээрийн элементуудийн шалгалтын тооцоог хийнэ.
2.4 Барилгын эзэлхүүн м ³	7. Барилгын талаарх дүгнэлт, зөвлөмж Барилгын үндсэн хийц бүтээцүүдийн төлөв байдал, түүнийг, цаашид хэрхэн ашиглах, үл хедлех хөрөнгийн үнэлгээнд здгэр нь хэрхэн нөлөөлөхийг тодорхойлно.
3. Үндсэн бүтээц элементийн үзүүлэлт	8. Хавсралт материалууд
Энэ бүлэгт үндсэн хийц бүтээцүүдийн төлөв байдал ямар байгаа, норм дүрмийн шаардлагыг хэрхэн хангаж байгаа, эвдрэл гэмтлийн байдал, газар хедлэлийн үйлчлэл, болон аюулгүй хэвийн ашиглах нехцэл хир зэрэг хангаж байгаа талаар хийц бүтээцүүдээр тодорхой бичнэ.	8.1 Барилгын хийц элементтээс дээж авч бат бэхжиг тодорхойлсон үр дүн
3.1 Суурь	8.2 Зураг, фото, гүйцэтгэл
3.2 Багана, дам нуруу	8.3 Хэмжилтийн зураг

**БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЦ
ӨГСӨН ЧНАРЫН ҮНЭЛГЭЭ**

№	Барилгын үйлчилгээнд үзүүлсэн бүтэцбийн нэр	А. Бүтэцбийн төхөөрөмжийн байдал			Б. Нийре агуулсан шалтгаалалт			В. Энэхүү төхөөрөмжийн байдал			Г. Гламэр таажамжийн үзүүлэлт			Брекчийн үзүүлэлт $K = (A+B+C)/4$		
		Сайн	Дурс	М.Чу	Бүрэг жагах	Ашиг- алж блөх- ийн	Хан- гын- гүй- жил	Нийгэ- жил	Хан- гын- гүй- жил	Чи- вэр- тай	Нийгэ- жил	Чи- вэр- тай	Нийгэ- жил	Сайн	Дурс	М.Чу
1.	Сурье															
2.	Хана	Төсөгт Хангалж Хөнгөн														
3.	Хувьцст															
4.	Багаса															
5.	Дамнинтуу															
6.	Хамар хана															
7.	Төмөр бетон хийц, т/б 6 тус															
8.	Шалт															
9.	Шлагт															
10.	Дээвэр															
11.	Краны дөөрх дамжуултуу															
12.	Дацахт															
13.	Сантехник															

Тайлбар:

1. Барилга байгууламжийн төлөв байсалд чнарын үнэлгээ багасгахад чнарын дагуу тухайн барилга байгууламжийн хийц элементүүдийн нийт төрлийн соног язч тохиолддог итгэлзүйрүүг оноо.
  2. Барилгын ерөнхий итгэлзүйрүүг тодорхойлоходоо К. Үзүүлэлтийн арифметик дүнжээд гаргана. Барилгын ерөнхий итгэлзүйрүүг тодорхойлоходоо К = (Σ K) / n
  3. Хосог тус бүрийн ерөнхий үзүүлэлтийн нийтблöйрүүг оноо. Үзүүлж тус бүрийн үзүүлэлтийн нийтблöйрүүг тодорхойлоходоо К = (Σ K) / n
  4. Барилгын чнарын ерөнхий итгэлзүйрүүрээр үл хөдөх хөрөнгө үзүүлэлтэйгээд үргэжүүлж тодорхойлоходоо К = (Σ K) / n
- Барилгын үйлчилсэн хийц бутээлийн нэр – гэсэн багананд тухайн чнарын тодорхойлж буй барилга байгууламжийн барилгын чнарын бутээлийн тохиргоо

ЦАГДААГИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН ДАРГЫН ТУШААЛ

1999 оны 6 дугаар
сарын 30-ны өдөр

Дугаар 443

Улаанбаатар
хот

Дэд хөтөлбөр батлах тухай

Цагдаагийн еренхий газрын даргын дэргэдэх зөвлөлийн энэ оны 6 дугаар сарын 29-ний өдрийн 11 дүгээр хурлын шийдвэрийг үндэслэн ТУШААХ Нь:

1. "Цагдаагийн байгууллагын хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын тогтвортой үйл ажиллагааг хангах дэд хөтөлбөр"-ийг баталсугай.

**ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ХЭСГИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧ
БОЛОН ЦАГДАА НАРЫН ТОГТВОРТОЙ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ
ХАНГАХ ДЭД ХӨТӨЛБӨР**

1999 оны 6 дугаар
сарын 30-ны өдөрУлаанбаатар
хот

Цагдаагийн байгууллага, гэмт хэрэгтэй тэмцэх нийгмийн хэв журам хангах, үндсэн үргээ биелүүлах явдал нь засаг захиргааны нэгж, сумдад ажиллах байгаа хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын үйл ажиллагаанаас ихэзэн шалтгаалдаг. Хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нар нь ард иргэдтэй хамгийн ойр дет ажилладаг, цагдаагийн байгууллагын өвөрмөц олон талт үйл ажиллагааг бие даан явуулдаг төвөөс алслагдсан холбоо мэдээллийрэг гачигдмал, хуч, хэрэгслийн хувьд дутагдалтай, хүнд нөхцөлд ажиллаж амьдарч байна.

Сумдад ажиллаж байгаа хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нараас цагдаагийн байгууллын удирдлага, тогтвортой үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг тодорхой болгох зорилгоор энэхүү хөтөлбөрийг боловсруулав.

Хөтөлбөрийн зорилго

1. Цагдаагийн байгууллагын удирдлага, тогтвортой үйл ажиллагааны хөтөлбөрт цагдаагийн байгууллага, түүний төрөл албадын чиглэлээр тодорхой тусгасан учир энэхүү хөтөлбөрөөр сумдын хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа бүрэлдэхүүний үргээ биелүүлэх боломж, баталгааг бүрэн хангах, тэдний үйл ажиллагааг иргэдээ ойлгуулж, сиртуулах, тэдний боловсрол мэдлэг мэргэжлийг дээшүүлэхэд дэд хөтөлбөрийн зорилго оршино.

2. Энэхүү дэд хөтөлбөр нь 2005 он хүртэл цагдаагийн байгууллага, албанаас хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын үйл ажиллагааг тогтвортжуулахад баримтлах үндсэн баримт бичиг мен.

Нэг. Хэсгийн төлөөлөгч, цагдаа нарын ажил, нийгмийн асуудлын өнөөгийн байдал

1999 оны 6-р сарын 15 ны байдаараа улсын хэмжээнд 260 хэсгийн төлөөлөгч ажиллаж

2. "Цагдаагийн байгууллагын хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын тогтвортой үйл ажиллагааг хангах дэд хөтөлбөр"-ийг энэ оны 7 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн мөрдсүгэй.

**ДАРГА, ЦАГДААГИЙН
ХУРАНДАА**

Д.МӨРӨН

байгаагийн 166 нь буюу 63.8 хувь нь хэсгийн төлөөлөгчийн дамжаа тэгссен, 17 нь буюу 6.6 хувь нь дамжаа тэгсөөгүй 159 нь, буюу 61.9 хувь нь хуульч мэргжилтэй, бусад нь өөр мэргжилтэй буюу мэргжилгүй алба хаагч байна.

1995-1999 онд хэсгийн төлөөлөгч нарын 72 нь буюу 27.7 хувь нь давтан сургалтад хамрагдэж. Дунджаар нэг хэсгийн төлөөлөгч, цагдаа 4.3 ам булттай. сарын орхийн орлого 47.3 мянган төгрөг, нэг хүнд ноогдох орлого 11 мянган төгрөг Байна. Ховд, Увс, Баянхонгор, Баян-Өлгий, Дорнод, Өвөрхангай Хөвсгөл зэрэг аймагт орхиж нэг хүнд ноогдох орлого дээрх дундаж хэмжээнээс 1000-4730 төгрөгөөр доогуур байна.

Монгол Улсын Засгийн газрын 1997 оны 55 дугаар тогтооюур бүсилэн тогтоосон амьдралын баталгаажих доод түвшингийн хэмжээнээс хэсгийн төлөөлөгчийн нэг хүнд ноогдох орлого Ховд аймагт 3455, Увс аймагт 2487, Баян-Өлгий аймагт 1160, Дорнод аймагт 1000 төгрөгөөр тус тус доогуур байна.

Хэсгийн төлөөлөгч нарын гэр бүлийн 69 гишүүн засаг захиргааны болон аж ахуйн байгууллагад ажил эрхэлж бусад нь тодорхой ажил эрхлээгүй байна.

Хэсгийн төлөөлөгч нарын 92 нь амины гэр, орон сууцтай, 49 нь амины малтай, 39 нь амины машин, мотоциклтой, 19 алба хаагч өөрийн төрж ессен сумандaa ажиллаж амьдарч байна.

1999 оны байдаар улсын хэмжээнд 21 аймагт 63 хэсгийн төлөөлөгч дутуу байнаас Цагдаагийн дээд сургуулийн энэ оны төгсцөлтөөс 18 аймагт 48 алба хаагчийг энэ албан тушвалд томилсон ба одоо 8 аймагт 15 хэсгийн төлөөлөгч томилогдоогүй байна.

Хоёр. Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд Засгийн газарт оруулж шийдвэрлүүлэх арга хэмжээ

1. Цагдаагийн байгууллагын хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын талаар Засгийн газрын тогтоол гаргаж дараах асуудлуудыг шийдвэрлүүлнэ.

a/ Хэсгийн төлөөлөгч, цагдаа нарын алба ажлаа явуулхад нь шаардлагах бүх зардлыг орон нутгийн төсвээс хангах,

b/ 2005 он хүртэл системтэйгээр сумдад ажиллаж байгаа хэсгийн төлөөлөгч нарыг албаны машин, мотоцикл болон холбоогоор хангах арга хэмжээ авах:

в/Хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа тогтвортой суурьшилтэй ажиллас боловсруулж хангах зорилгоор сууц барих, амьдралын нэн тэргүүний хэрэгцээт зүйлс худалдан авах, малжих, хуухдээ сургахад нь зориулж хөнгөлөлттэй зээл олгох асуудлыг аймгийн засаг дарга наарт зөвшөөрөх.

Гурав. Цагдаагийн ерөнхий газраас авах арга хэмжээ

1. Хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаагаар тогтвортой суурьшилтэй 15 жилээс дээш хугацаагаар ажилласан хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын ажилласан нэг жил тутамд 3 сарын нэмэгдэл олгож улсад ажилласан жилд оруулж тооцож байх талаар цагдаагийн байгууллагын тухай хуулинд нэмэлт өөрчлөлт оруулах:

2. Хэсгийн төлөөлөгчөөр 15-аас дээш жил ажилласан алба хаагчид зэрэг дэвээс нэг дээгүүр цол шагнаж байх:

3. 2000 оныг хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаагийн он болгож болзول уралдаан зарлан шалгаруулж тэргүүний хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын улсын зөвлөлгөөн хийлгэх:

4. Хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарыг давтан сургах, дамжаа хичээллүүлж, тэднийг сургах, гадаадын курс, семинаруудад хэсгийн төлөөлөгч нараас тулхүү оруулах болдого барих:

5. Хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын ажлыг нэгтгэн дүгнэх ажлыг нь системчлэх 2-3 сумын дунд цагдаагийн хэсгийн зохион байгуулалтад оруулж болох эсэхийг түршиж шийдвэрлэх:

6. Хууль зүйн яамтай хамтран "хэсгийн төлөөлөгч" гарын авлага бэлэн гаргах:

7. Тогтвортой суурьшилтэй, сайн ажиллаж байгаа хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын доторс жил бүр 5-аас доошгүй албан хаагчийг төрийн одон, медальд тодорхойлж байх:

8. Тогтвортой суурьшилтэй ажиллаж аж амьдралаа зөв зохицуулж байгаа хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын туршлагыг хэвлэл,

мэдээллийн хэрэгслийр сурталчлах ажлыг зохион байгуулах:

9. Тогтвортой суурьшилтэй, аж амьдралаа зөв зохицуулж, сайн ажиллаж байгаа 4-еес доошгүй хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарыг тэр булийн хамт Цагдаагийн ерөнхий газрын зардлаар Үндэсний баяр наадам, Цагдаагийн баярыг узуулж, хүндэтгэл узуулж:

10. Тогтвортой суурьшилтэй сайн ажиллаж байгаа хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын Ерөнхий боловсролын сургуулийн 10 дугаар анги төгссөн, сурлагын сайтай, цаашид эцгийн мэргэжлийг өвлөх боломжтой 2 хуудийг Цагдаагийн их сургуульд урилгаар суралцуулах болопцоо олгох:

11. Хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын ажиллаа, амьдрал болопцоо нехцэний шийдвэрээд анхварч дэмжжик тусалсан аймаг, сумдын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын дарга, Засаг дарга 5-аас доошгүй хүнийг аймгийн цагдаагийн газар, хэлтэсийн санал, тодорхойлолтыг үндэслэн жил бүр шагнаж урамшуулах арга хэмжээ авах:

12. Хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын цалингийн сүлжээнд өөрчлөлт оруулж, нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авах:

13. Жил бүр монголын цагдаагийн байгууллагын хэсгийн аврагаа төлөөлөгч шалгаруулж байх:

14. Эрүүгийн нехцэл байдал хүнд, хүн ам олонроо суурьшсан, төв зам дайран өнөрдөг болон хилийн зарим сумдын хэсгийн төлөөлөгч нарын жил бүр 5-аас доошгүй мотоциклыг албан ажлын хэрэгцээнд зориулж хангах арга хэмжээ авах:

15. Эрүүгийн нехцэл байдал хүнд, авто болон темер замын дагуух хилийн сумдын хэсгийн төлөөлөгч нарыг шуурхай холбоогоор хангах арга хэмжээ авах:

a/ Тев, Архангай, Сэлэнгэ, /Зүүнхараа/, Орхон, Дархан уул аймгийн темер замын болон засмал замын дагуух сумдыг 1999-2000 он:

b/ Говьсүмбэр, Дорноговь аймаг /Замын үүд/, Баганuur, Багахангай дүүргийн зарим сумдыг 2000-2001 он:

v/ Дундговь, Өмнөговь, Сүхбаатар, Дорнод, Хэнтий аймгийн зарим сумдыг 2001-2002 он:

r/ Булган . Хөөсгөл, Баянхонгор аймгийн зарим сумдыг 2002-2003 он:

d/ Завхан, Говь-Алтай, Баян-Өлгий, Ховд, Увс аймгийн зарим сумдыг 2000-2004 он.

Дөрөв. Цагдаагийн газар, хэлтсээс сурталчилж "Цагдаа" сэтгүүлээр тогтмол аймаг, сумдын Иргэдийн төлөөлөгчдийн мэдээлж байх:
хурал, Засаг дарга нарт тавьж шийдвэрлэх асуудал

1. Хэсгийн төлөөлөгч болон цагдааг тухайн сумдад томилохдоо сумын засаг дарга, цагдаагийн газар, хэлтсийн дарга, хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын гурвалсан гэрээ байгуулж, уг гэрээнд хүлээх үүрэг хариуцлага, шийдвэрлэх асуудлыг бүрэн тусгаж жил тутам дүгнэж байх:

2. Хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарыг тогтвортой суурьшилтай ажиллуулж, ажлын дадлага суулгах иргэд олон түмэнд ойртуулах ажлыг төрөл бүрээр зохион байгуулж үр дунг тооцож хөтөлбөрийн хүрээнд дүгнэж байх:

3. Хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын сургалт, дадлага, семинар, зөвлөгөөний тусгай график төлөвлөгөө хийж дүгнэж байх:

4. Тэргүүний хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын ажлын ололтыг өргөн

5. Хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын дунд туслах аж ахуй хөгжүүлэх, малжуулах, ногоо тарих, цагаан идээ хийх зэрэг хөдөлгөөн өрнүүлэх, тэдний гэр бүлийг хөхүүлж дэмжих талаар тодорхой ажил зохиох:

6. Хэсгийн төлөөлөгч болон цагдаа нарын гэр бүлийг тухайн орон нутагт томилогдон очсоноос хойш 3 сарын дотор ажилтай болгох арга хэмжээ авах.

Цагдаагийн Ерөнхий газрын Захиргааны удирдлагын газар, энэхүү дэд хөтөлбөрийн явц, биелэлтийг хагас, бүтэн жил дутам дүгнэж Цагдаагийн ерөнхий газрын даргад танилцуулж байна.

Жич: Сумдад удаан жил ажилласан хэсгийн байцаагч, замын цагдаагийн байцаагч нарт нэгэн адил хамаарна.

ЦАГДААГИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР

ЦАГДААГИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН ДАРГЫН ТУШААЛ

1999 оны 10 дугаар
сарын 12-ны өдөр

Дугаар 647

Улаанбаатар
хот

Журам батлах тухай

Дотоодын цэргийн бодлого, тогтвортой уйл ажиллагааны дэд хөтөлбөрийн 8 дугаар заалтыг хэрэгжүүлэхийн тулд ТУШААХ Нь:

1. "Дотоодын цэрэгт алба хаах дайчдыг сонгон авах журам"-ыг хавсралтын ёсоор баталсугай.

2. Журмыг хэрэгжүүлж ажиллахыг Төв,

орон нутгийн цагдаагийн газар, хэлтсийн дарга нарт, журмын биелэлтэд нь хяналт тавьж ажиллахыг Дотоодын цэргийн штаб /Хурандaa Т.Хүрэлбаатар/-т тус тус үүрэг болгосугай.

ДАРГА. ЦАГДААГИЙН
ХУРАНДАА

Д.МӨРӨН

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

2000 он №8 (145)

Цагдаагийн ерөнхий газрын даргын 1999 оны
647 тоот тушаалын хавсралт

ДОТООДЫН ЦЭРЭГТ ЦЭРЭГ СОНГОН АВАХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг зүйл

1. Улсын онц чухал объектыг хамгаалах, нийгмийн хэв журам сахиулах, гэмт хэргийг таслан зогсооход оролцох болон хуулиар хүлээсэн дотоодын цэргийн бусад чиг үүргийг хэрэгжүүлэх шаардлагад тэнцэх заплуучуудыг судалж, сонгон авахад энэ журмын зорилго оршино.

2. Дотоодын цэргэгт бие бялдар, эрүүл мэнд, боловсрол, хүмүүжил, сэтгэл зүйн бэлтгэл, ар гэрийн амьдрал, байдал алба хаахад серег нөхөнгүй байхыг шаардана.

Хоёр. Бие бялдар, эрүүл мэндэд тавих шаардлага

1. Бие бялдарын зөв хөгжилтэй эрүүл чийргэй байна.

2. Эрүүл мэндийн хувьд тайван цагт цэргийн албанад тэнцэх эмч нарын зөвлөлгөөний дүгнэлтэй байна.

3. Суурь өвчингүй, бие эрхтний ямар нэгэн змэгэг бэртэлт, соготгүй байна.

Гурав. Боловсрол, мэргэжлийн шаардлага

1. Бүрэн ба бүрэн бус дунд боловсролтой байхаас гадна аль болох тусгай мэргэжлийн болон их, дээд сургууль, коллеж төгссөн заплуучуудыг сонгоход тулхуу анхаарна.

Дөрөв. Хүмүүжил, ёс зүйд тавих шаардлага

1. Ёс зүйн болон зан суртухууны зерчил дутагдал гаргаж байгаагүй, ял шийтгэлгүй байна.

2. Ар гэрийн гачигдлэй зөвлөнгүй, ар гар.

найз нехдийн зүгээс үзүүлэх дарамт шахалтгүй залуучууд байна.

Тав. Сонгон авах журам

1. Дотоодын цэргэгт алба хаах заплуучуудыг судлах ажлыг орон нутгийн цагдаагийн хэсгийн байцааг төлөөлөгч нар биечлэн хийж, дараахь асуудлаар судалгаа явуулна.

- Овог нэр
- Нас, терсэн он, сар, едер
- Боловсрол мэргжил
- Гэр бүлийн байдал
- Гэрийн хаяг
- УБ хотод байгаа ах дүүсийн тодорхой хаяг утасны дувгар
- Цэргэгт ирэхийн өмнө ямар ажил сургуульд байсан
- Сахилга ёс зүйн байдал
- Биеийн ондор жингиийн харьцаа
- Эрүүл мэндийн тодорхойлолт

2. Дотоодын цэргэгт алба хаах заплуучуудыг урьдчилан сонгон судалсан материалыг цэргэг татлагас 15 хоногийн өмнө төв, орон нутгийн цагдаагийн газар, хэлтэсийн хэв журмын тасгийн дарга нар хариуцаж Дотоодын цэргийн штабт ирүүлнэ.

3. Төв, орон нутгийн цэргэг татлагын товчооны бүрэлдэхүүнд цагдаагийн газар, хэлтэсийн томилогдон ажиллаж байгаа албан тушаалтан Дотоодын цэргэг алба хаах дайчдыг судалгааны дагуу сонгон авна.

4. Энэ журмын заалтыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй цагдаагийн тухайн албан хаагчид Цагдаагийн алба хаагчийн сахилгын дүрмийн дагуу сахилгын шийтгэл онондоо дуулна.

МОНГОЛ УЛСЫН ГААЛИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН ДАРГЫН ТУШААЛ

1999 оны 12 дугаар
сарын 22-ны өдөр

Дугаар 505

Улаанбаатар
хот

Журам батлах тухай

Монгол Улсын Гаалийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 4. 32 дугаар зүйл, Гаалийн тарифийн тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 11. мөн хуулийн 29 дүгээр зүйлийг үндэслэн ТУШААХ Нь:

1. "Зорчигчийн хувийн хэрэглээний эд зүйлс болон автомашинд гаалийн бурддэлтэй хийх журам"-ыг хавсралтаар баталсугай.

2. Зорчигчоос улсын хилээр татваргүй оруулах тоо хэмжээнээс хэтэрсэн бааранд ногдох гаалийн болон бусад албан татварыг ногдуулан барагдуулж байсугай.

3. Энэ тушаал гарсантай холбогдуулан "Автомашины гаалийн бурддэлтэй тухай" МУГЕГ-ын даргын 1996 оны 9 дүгээр сарын 11-ний өдрийн 249 дүгээр тушаал, "Журам батлах тухай" МУГЕГ-ын даргын 1997 оны 1 дүгээр сарын 18-ны өдрийн 48 дугаар тушаалыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

4. Энэхүү тушаалыг 2000 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн мөрдсүгэй.

ДАРГА

Т. ЛХАГВАА

Монгол Улсын Гаалийн Ерөнхий газрын дарагын
1999 оны 505 дугаар тушаалын хавсралт

ЗОРЧИГЧИЙН ХУВИЙН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ЭД ЗҮЙЛС БОЛОН АВТОМАШИНД ГААЛИЙН БҮРДҮҮЛЭЛТ ХИЙХ ЖУРАМ

Нэг. Ерөнхий зүйл

1.1 Зорчигчийн автомашин болон хувийн хэрэглээний эд зүйлсэд гаалийн бүрдүүлэлт хийх, зорчигчоос албан татваргүй нэвтрүүлэх хувийн хэрэглээний эд зүйлсийн тоо хэмжээ, үнийн дунг тогтооход энэхүү журмыг баримтлана.

1.2 Зорчигчийн хувийн хэрэглээний эд зүйлсийн үнийн дун, тоо хэмжээг нь түүний аялжилтэй зорилго, нөхцөл байдал, хэдэн удаа улсын хилээр нэвтрэсэн зэргийг харгалзан биедээ авч яваа болон биеэс тусдаа илгээсэн ачаа тээш нь арилжааны шинж чанаргүй болох нь илрэхийг байх зэргийг үндэслэн тогтооно.

Мен зорчигчийн хувийн хэрэглээний эд зүйлсэд очих газар хүртэл хүрэлцах, дахин боловсруулалт шаардагдахгүй хүнсний бараа хамаарна.

1.3 Зорчигчийн гар тээш болон аялж буй тухайн тээврийн хэрэгслийн ачаа, тээшин дэх бараг - дагалдах ачаанд харин өөр тээврийн хэрэгслээ болон чингэлгээр зорчигчоос ирүүлсан /явуулсан/ бараг биеэс тусдаа ачаанд хамааруулан тус тус тооцно.

Хоёр, Зорчигчийн гаалийн мэдүүлэг

2.1 Зорчигчийн биедээ авч яваа хувийн хэрэглээний эд зүйлс болон биеэс тусдаа явуулсан бараванд гаалийн бүрдүүлэлт хийх үндэслэл нь гаалийн мэдүүлэг болно.

2.2 Хилийн гаалийн байгууллага нь биеэс тусдаа барават зорчигчдод гаалийн мэдүүлгийг 2 хувь бичүүлж, 1-р хувийг хилийн гаалийн байгууллага авч, 2-р хувийг гаалийн бүрдүүлэлт хийлгэх гаалийн байгууллагад хүргүүлэхээр эзэнд нь өгнө.

2.3 16 нас хүрээгүй зорчигчийн бараг эцэг эхийн, эсхүл асран хамгаалагчийн гаалийн мэдүүлэгт хамт бичнэ.

2.4 Дамжин өнгөрөх зорчигчийн гаалийн мэдүүлэгт тэмдэглэсэн баараа нь монгол улсад ороод гарах хуртлэх хугацаанд гаалийн хяналтанд байна.

2.5 Хилийн гаалийн байгууллагын гаалийн улсын байцаач гаалийн мэдүүлэгт хувийн тэмдгээ тод дарж, өөрийн нар, гарын угсээ гаргагцайт зурснаар гаалийн мэдүүлэг хүчин төгөлдөр болно.

Гаалийн мэдүүлэггүй буюу хүчин төгөлдөр бус гаалийн мэдүүлэгтэй тохиолдолд журмын "Гурав"-ын 3.1-д заасан нехцлүүд тухайн зорчигчдод хамаарахгүй болно.

2.6 Зорчигч гаалийн мэдүүлэггүй буюу хүчин төгөлдөр бус гаалийн мэдүүлэгтэй байнаас гаалийн бүрдүүлэлт хийхэд гарсан зардлыг буруутай этгээд харинцаа болно.

Гурав. Зорчигчийн хувийн хэрэглээний эд зүйл

3.1 16-аас дээш насны зорчигчийн татваргүй нэвтрүүлэх хувийн хэрэглээний эд зүйлсийн тоо хэмжээ, үнийн дун:

3.1.1 18-аас дээш насны зорчигчид архи 1 литр, дарс 2 литр, пиво 3 литр, янкуур 200 ширхэг, сигар, навчн тамихи 50 ширхэг, задгай тамихи 250 граммаас илүүгүй.

3.1.2 Зорчигчийн гар тээш, дагалдах болон биеэс тусдаа явуулсан ачаанд улсын хилээр нэвтрүүлэх арилжааны шинж чанаргүй бараг:

а/ гаалийн хилээр ороход 1000. ам. долл. хэмжээнд

б/ гаалийн хилээр гарахад 500 ам. долл. хэмжээнд

3.1.3 Улсын хилээр байнга нэвтрэх тээврийн хэрэгслийн бие бүрэлдхүүн, темер замын агент биедээ авч яваа дараах үнэ бүхий бараг:

а/ гаалийн хилээр ороход 50. ам. долл. хэмжээнд

б/ гаалийн хилээр гарахад 30 ам. долл. хэмжээнд

3.1.4. Монгол Улсад буюу гадаадад 6 сараас дээш хугацаагаар шилжин суурьшиж буй иргэдийн хэрэглэж байсан хувийн эд хогшил, гэр ахуйн эдлэл зохих нэгжээр:

3.1.5. Монгол Улсын болон олон улсын хууль тогтоомжинд зааснаар татвараас чөлөөлгэдэх зорчигчийн автомашин.

3.1.6. Зорчигчийн аяллын зорилго, хугацаа, жилд хэдэн удаа улсын хилээр нэвтрэсэн зэргийг харгалзан компьютер, гар утас, гэр ахуйн цахилгаан баараа, гэрэл зурийн буюу кино, дурс бичилгийн аппарат, бичгийн машин, хөгжмийн зэмсэг зэрэг техник хэрэгслээ тус бүр 1 ширхэг.

3.1.7 Зорчигч өөрийнхөө хэрэгцээнд зориуулан авч яваа ног курс эмчилгээнд хүрэлцэхүйцээ зм, биобэлдмэлийн тун.

3.1.8. Нотариатын, эсхүл засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн баталгаажуулсан гэрчилгээнд заасан нэр төрөл, тоо хэмжээ бүхий өв залгамжлалын эд хөрөнгө /өв залгамжлалын эд юмс, үнэт эдлэлийг борлуулсан орлогоор худалдан авсан зүйлийг өв залгамжлалын эд хөрөнгөд үл тооцно./

Дөрөв. Зорчигчийн автомашинд гаалийн бурдуулэлт хийх.

4.1 Гаалийн байгууллага нь 3.1.5-д хамаарахгүй "бараа" гэж үзэх тохиолдолд/ зорчигчийн автомашины /цаашид " автомашин" гэх/ гаалийн бурдуулэлтийг барааны гаалийн мэдүүлгийн үндсэн дээр хийж, холбогдох татвар, хураамжийг бүрэн барагдуулна. Хөлөөрөө орж ирсэн автомашины гаалийн бурдуулэлтийг хилийн гаалийн байгууллага хийж дусгана. Бурдуулэлт хийсэн гаалийн улсын байцаагч техникийн паспорт /үйлдвэрийн дагалдах/ дээр гаалийн хяналтын "Эзэнд нь ологхыг зөвшөөрөв" тэмдгийг хувийн тэмдгийн хамт дарна.

4.2 Бараа эзэмшигч нь автомашины техникийн паспорт /үйлдвэрийн дагалдах/, төлбөрийн баримт бичгийн эх хувь буюу баталгаажуулсан хуулбарыг гаалийн байгууллагад гаргаж егнэ.

4.3 Автомашины гаалийн бурдуулэлт хийхэд барааны гаалийн мэдүүлгийн 31 дүгээр хүснэгтэд автотээврийн хэрэгслийн техникийн паспорт, марк, араШ/кузов/, хеделгүүрийн дугаар, өнгө, үйлдвэрлэсэн оныг тодорхой бичиж, гаалийн хяналтын тэмдэг болон гаалийн улсын байцаагчийн хувийн тэмдгийг техникийн паспорт /үйлдвэрийн дагалдах/ дээр дарна.

Тав.Бусад зүйл

5.1 Гуравдагч этгээдэд дамжуулах бараа,

эд зүйлсийг уг зорчигчийн бараа, эд зүйлсэд тооцож гаалийн бурдуулэлт хийн.

5.2 1000 ам. доллараас доош үнийн дүнтэй арилжааны шинж чанартай бараа болон 3.1.5-д заасан автомашинд "Зорчигчийн барааны гаалийн бурдуулэлтийн хуудас"-аар /Маягт-7/ гаалийн бурдуулэлт хийн.

Харин 3.1.5.-д зааснаас бусад автомашин болон гаалийн хилээр гарахад - 500 ам. долл, ороход -1000 ам. доллараас дээш үнийн дүнтэй бараанд "Барааны гаалийн мэдүүлэг"-ээр /Маягт - ГМ1/ гаалийн бурдуулэлт тус тус хийн.

5.3 Хуваагдахгүй эд зүйлсэд тооцогддог /журмын "Гурав"-ын 3.1-д заасан бараа үнд хамаарахгүй/ зохих нэгжээр 1000 ам. доллараас дээш үнийн дүнтэй бараанд зохих татварыг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу ногдуулж барагдуулна.

5.4 Журмын 3.1.7-д зааснаас бусад эм, эмийн түүхий эд, түүнчлэн боловсруулаагүй, эсхүл дахин боловсруулалт хийгдэх мал, амьтан, ургамлын гаралтай түүхий эд, материалыг зорчигчийн журмаар гаалийн хил нэвтрүүлэхийг зөвшөөрхгүй. Ардын эмнэлгийн монгол эм, танг холбогдох байгууллагын тодорхойлолт, гэрчилгээг үндэслэн улсын хил нэвтрүүлн.

5.5 Монгол Улсын болон гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүн валютыг гаалийн байгууллагад мэдүүлсэн хэмжээгээр тус улсын гаалийн хилээр оруулж болно. Харин Монгол Улсын иргэн чөлөөтэй хөрөвдөг гадаадад валютыг холбогдох хууль тогтоомжоор хязгаар тогтоогоогүй бол гаальд мэдүүлсэн тоо, хэмжээгээр гадаадад гаргахыг зөвшөөрнө. Гадаадын иргэд, харьяалалгүй хүмүүсийн авч явваа валютыг гаалийн мэдүүлэг, төлбөр тооцооны бичиг баримтыг үндэслэн улсын хилээр гаргана.

Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газраас гаргав.
Хаяг: «Төрийн мэдээлэл» эмхтгэлийн зөвлөл

Улаанбаатар-12
Төрийн ордон

■ 329612
Индекс 140003

Улсын Их Хурлын Тамгын газрын
Хэвлэх үйлдвэрт хэвлэв.

■ 329487